

Pääluokka 31

LIIKENNE- JA VIESTINTÄMINISTERIÖN HALLINNONALA

Selvitysosa: Liikenne- ja viestintäministeriön hallinnonala palvelee yhteiskuntaa vastaamalla toimivista ja turvallisista liikenne- ja viestintäyhteisistä sekä -palveluista kestäväällä tavalla kasvun tukemiseksi sekä mahdollistaa uusien digitaalisten palvelujen käyttöympäristön.

Hallinnonalan toiminta vastaa rakennemuutoksen ja talouden haasteisiin, huomioi liiketoimintamallien ja kulutustottumusten murroksen sekä luo kasvua ja uusia liiketoimintamahdollisuuksia.

Toimintaympäristö

Hallinnonalan toimintaympäristöä muokkaavat vahvasti nopea teknologinen kehitys, internetin hyödyntämisen uudet muodot sekä automatiikka ja robotiikka. Innovaatio- ja palvelualustoihin perustuva liiketoiminta yleistyy. Globaali kilpailu, muuttuvat käyttötottumukset sekä toiminnan luotettavuus ja turvallisuus haastavat palvelukehityksen edellyttäen uudistumista ja innovaatioita. Sähköisten viestintäverkkojen ja digitaalisten palveluiden merkitys yhteiskunnan toimivuudelle on keskeinen.

Hallinnonala joutuu vastaamaan digitalisaation toimialalle tuomien muutosten ja liikenneverkon huonontuneen kunnan haasteisiin. Liikenneverkon korjausvelka on suuri, ja teiden ja ratojen kunto on heikentynyt viime vuosina nopeasti. Digitaalinen asiointi korvaa ja täydentää fyysistä liikkumista. Tiedon hyödyntäminen, edistykselliset tieto- ja viestintätekniikan ratkaisut sekä langattomat teknologiat parantavat liikenteen sujuvuutta, turvallisuutta ja ympäristöystävällisyyttä ja mahdollistavat uusien liiketoimintamallien ja palvelujen syntyminen. Asiakkaat ovat yhä tiiviimmin mukana palvelujen suunnittelussa ja kehittämisessä.

Hallinnonalan yhteiskunnallisen vaikuttavuuden tavoitteet ja niitä toteuttavat painopisteet

Hallinnonalan yhteiskunnallisen vaikuttavuuden tavoitteet tukevat digitalisaatiota, vastaavat rakennemuutoksen ja kestäväen talouden vaatimuksiin ja huomioivat liiketoimintamallien ja kulutustottumusten murroksen sekä viestinnässä että liikenteessä.

Liikenne- ja viestintäministeriö asettaa hallinnonalalle seuraavat yhteiskunnallisen vaikuttavuuden tavoitteet ja painopisteet:

- Innovatiiviset viestintä- ja liikennepalvelut ylläpitävät hyvinvointia ja luovat kestäväää kasvua sekä kansallista kilpailuetua. Vaikuttavuustavoitetta toteuttavat hallinnonalan painopisteet ovat liikenteen ja viestinnän palvelumarkkinat ja palvelut, liikenteen energiareformi sekä elinvoimainen media-ala.
- Tiedon hyödyntämisestä syntyy uutta liiketoimintaa sekä käyttäjälähtöisiä ja luotettavia palveluita. Vaikuttavuustavoitetta toteuttavat hallinnonalan painopisteet ovat tiedon hyödyntäminen ja liiketoimintamahdollisuudet sekä luottamus digitaalisiin palveluihin.
- Liikenne- ja viestintäverkot muodostavat edellytykset yhteiskunnan kehittymiselle ja uudistumiselle. Vaikuttavuustavoitetta toteuttavat hallinnonalan painopisteet ovat liikenne- ja viestintäverkot sekä liikennejärjestelmän rahoitus ja taloudellinen ohjaus.

Hallinnonala luo toimivan markkinaympäristön erilaisten liikenne-, viestintä- ja digitaalisten palveluiden kysynnälle ja tarjonnalle siten, että syntyy uusia liiketoimintamahdollisuuksia ja vientiä

sekä palvelujen valikoima kasvaa. Sääntelyä sujuvoitetaan ja hallinnollista taakkaa kevennetään. Vanhentuneita tai markkinatoimijoiden toimintaa haittaavia normeja poistetaan. Uusia toimintatapoja edistetään myös kokeiluina ja innovatiivisin hankinnoin.

Liikenne- ja viestintäpalvelut järjestetään lähtökohtaisesti markkinaehtoisesti. Tilanteissa, joissa riittävät liikennepalvelut eivät ole markkinaehtoisesti toteutettavissa, varmistetaan palvelujen perustaso. Uudenlaiset yhteiskäyttöiset liikkumis- ja kuljetuspalvelumallit tuovat potentiaalia liikkumisen määrän ja liikenteen energiankulutuksen pienentämiseksi. Tavoitteena on, että uudet käyttövoimat vähentävät öljyriippuvuutta kaikissa liikennemuodoissa ja että liikennesektorilla on vahva rooli puhtaan teknologian edelläkävijänä.

Media-alan osalta hallinnonalan toimilla varmistetaan, että suomalainen media-ala säilyttää elinvoimaisuutensa ja kilpailukykyä internetin kehityksen ja digitalisaation muokkaamassa kansainvälistyvässä toimintaympäristössä.

Hallinnonala pyrkii toimenpiteillään luomaan nykyistä paremmat edellytykset datan hyödyntämiseen ja jakamiseen perustavalle liiketoiminnalle. Toimenpiteet kohdistuvat esteiden ja pullonkaulojen tunnistamiseen ja poistamiseen, niin sanotun oman tiedon käytön edistämiseen sekä liikenteen tietovarantojen parempaan hyödyntämiseen.

Hallinnonalan tavoitteena on käyttäjien luottamuksen vahvistaminen digitaalisiin palveluihin ja uusiin digitaalisiin liiketoimintamalleihin. Hallinnonalan toimenpiteissä keskitytään varmistamaan lainsäädännön toimivuus sekä luomaan edellytyksiä laadukkaiden ja tietoturvallisten digitaalisten tuotteiden ja -palveluiden markkinoiden kasvulle. Lisäksi tarkoituksena on ylläpitää ja kasvattaa tietoturvaosaamista ja riskienhallintaa.

Liikenteen turvallisuutta edistetään vastuullisella, ennalta ehkäisevällä ja riskianalyysiin perustavalla liikennejärjestelmän kehittämällä. Toiminta on pitkäjänteistä ja poikkihallinnollista. Liikenneturvallisuustyössä hyödynnetään myös digitalisaation ja automaation mahdollisuuksia.

Viestintäverkkojen osalta panostetaan siihen, että uusien digitaalisten ja automaatiota hyödyntävien palveluiden tarvitsemien langattomien ja kiinteiden viestintäyhteyksien tarjonta sekä huippunopean laajakaistan kaupallinen saatavuus paranee. Huolehditaan siitä, että yhteysnopeuksien kasvu jatkuu ja laatu paranee energiatehokkuuden vaatimuksia unohtamatta. Infrastruktuurin tulee olla niin kansallisesta kuin kansainvälisestäkin näkökulmasta katsottuna sellainen, että se tarjoaa ajanmukaiset edellytykset palveluiden kilpailtuun ja kohtuuhintaiseen kaupalliseen tarjontaan sekä varmistaa korkealuokkaiset viestintäyhteydet ja -palvelut asiakkaille.

Väylänpidossa panostetaan erityisesti liikenneväylien kuntoon ja laatuun. Tavoitteena on korjausvelan kasvun merkittävä hidastuminen. Maankäyttöä, asumista, liikennettä ja palveluja yhteen sovitetaan siten, että maamme kilpailukyky vahvistuu. Liikenteen hinnoittelulla vaikutetaan rahoitusnäkökulman lisäksi liikenteen ohjaamiseen. Liikenneverkon kehittämistä liiketaloudellisesti selvitetään. Tavoitteena on luoda pitkän aikavälin edellytykset liikenteen infrastruktuurin ja ylläpidon kestäväälle rahoitukselle.

Hallinnonalan muut tavoitteet

Lisäksi liikenne- ja viestintäministeriö asettaa koko hallinnonalalle seuraavat poikkileikkaavat tavoitteet:

— Liikenne- ja viestintäalalla tarvittavaa osaamista ja johtamista on parannettu.

- Vaikuttamista ja sidosryhmäyhteistyötä on kehitetty yhteistyössä koko hallinnonalalla.
- Sääntelyä on sujuvoitettu ja hallinnollista taakkaa kevennetty.
- Innovatiivisia kokeiluja ja hankintoja on edistetty

Valtion yhtiöt

Liikenne- ja viestintäministeriön omistajaohjauksessa ovat valtion yhtiöt Finavia Oyj ja Finrail Oy, joiden tavoitteena on tukea liikenteen toimialalle asetettujen yhteiskunnallisen vaikuttavuuden tavoitteiden toteutumista.

Yhteenvetotarkastelu sukupuolivaikutuksiltaan merkittävästä toiminnasta

Liikenne- ja viestintäministeriön hallinnonalalla otetaan huomioon sukupuolivaikutukset lainsäädännön valmistelussa ja tulosohjauksessa. Tavoitteena on tuottaa suoritteita ja julkisia palveluita, joiden käyttämisessä eri väestöryhmien kuten naisten, miesten, lasten, vanhusten ja vammaisten tarpeet otetaan huomioon. Hallinnonalan henkilöstösuunnittelun tavoitteena on oikein mitoitettu ja osaava henkilöstö, joka työskentelee hyvässä työyhteisössä, jonka työilmapiiriä seurataan ja kehitetään hyväksytyjen tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelmien mukaisesti. Määrärahat kohdennetaan tasa-arvoneutraalisti.

Pääluokan valtuudet momenteittain (milj. euroa)

		2016 varsinainen talousarvio	2017 esitys
31.10.77	Väyläverkon kehittäminen (siirtomääräraha 3 v) — maa- ja vesirakennusvaltuus	60,0	619,0
31.10.79	Elinkaarirahoitushankeet (siirtomääräraha 3 v) — maa- ja vesirakennusvaltuus	-	35,0
31.30.64	Saariston yhteysalusliikennepalvelujen ostot ja kehittäminen (siirtomääräraha 3 v) —avustusten myöntämisvaltuus	-	10,7

Hallinnonalan määrärahat vuosina 2015—2017

	v. 2015 tilinpäätös 1000 €	v. 2016 varsinainen talousarvio 1000 €	v. 2017 esitys 1000 €	Muutos 2016—2017	
				1000 €	%
01. Hallinto ja toimialan yhteiset menot	399 266	394 681	485 296	90 615	23
01. Liikenne- ja viestintäministeriön toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	16 500	15 646	15 540	-106	-1

Talousarvioesitys 2017, Liikenne- ja viestintäministeriön ehdotus

	v. 2015 tilinpäätös 1000 €	v. 2016 varsinainen talousarvio 1000 €	v. 2017 esitys 1000 €	Muutos 2016—2017	
				1000 €	%
21. Liikenne- ja viestintäministeriön hallinnonalan tuottavuusmääräraha (siirtomääräraha 2 v)	1 660	1 660	1 660	—	0
29. Liikenne- ja viestintäministeriön hallinnonalan arvonnalisäveromenot (arviomääräraha)	380 128	377 375	468 096	90 721	24
(40.) Eräät valtionavut (kiinteä määräraha)	978	—	—	—	0
10. Liikenneverkko	1 678 405	1 710 174	2 038 059	327 885	19
01. Liikenneviraston toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	81 080	78 777	76 199	-2 578	-3
20. Perusväylänpito (siirtomääräraha 2 v)	940 702	1 061 400	1 385 663	324 263	31
35. Valtionavustus länsimetron rakentamiseen (siirtomääräraha 3 v)	88 713	20 850	83 000	62 150	298
41. Valtionavustus eräiden lentopaikkojen rakentamiseen ja ylläpitoon (siirtomääräraha 3 v)	2 340	1 150	1 000	-150	-13
50. Valtionavustus yksityisten teiden kunnossapitoon ja parantamiseen (siirtomääräraha 3 v)	5 000	8 000	13 000	5 000	63
(70.) Jäänmurtajan hankinta (siirtomääräraha 3 v)	55 000	—	—	—	0
76. Maa- ja vesialueiden hankinnat ja korvaukset (arviomääräraha)	23 621	34 997	34 997	—	0
77. Väyläverkon kehittäminen (siirtomääräraha 3 v)	358 857	343 030	282 800	-60 230	-18
78. Eräät väylähankkeet (siirtomääräraha 3 v)	22 100	56 000	54 400	-1 600	-3
79. Elinkaarirahoitushankkeet (siirtomääräraha 3 v)	100 992	105 970	107 000	1 030	1
20. Liikenteen viranomaispalvelut	57 346	47 866	59 095	11 229	23
01. Liikenteen turvallisuusviraston toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	49 346	47 866	49 995	2 129	4
(40.) Ajoneuvojen romutuspalkkiokokeilu (siirtomääräraha 2 v)	8 000	—	—	—	0

Talousarvioesitys 2017, Liikenne- ja viestintäministeriön ehdotus

	v. 2015 tilinpäätös 1000 €	v. 2016 varsinainen talousarvio 1000 €	v. 2017 esitys 1000 €	Muutos 2016—2017	
				1000 €	%
41. Tieliikenteen turvallisuustoiminnan edistäminen (siirtomääräraha 2 v)	—	—	9 100	9 100	0
30. Liikenteen tukeminen ja ostopalvelut	213 032	206 038	209 628	3 590	2
42. Valtionavustus koulutuksesta (siirtomääräraha 3 v)	841	841	841	—	0
43. Meriliikenteessä käytettävien alusten kilpailukyvyn parantaminen (arviomääräraha)	87 304	100 420	101 820	1 400	1
(46.) Alusinvestointien ympäristötuki (siirtomääräraha 3 v)	—	—	—	—	0
51. Luotsauksen hintatuki (siirtomääräraha 2 v)	4 200	4 200	4 200	—	0
63. Joukkoliikenteen palvelujen osto ja kehittäminen (siirtomääräraha 3 v)	103 159	82 774	84 474	1 700	2
64. Saariston yhteysalusliikennepalvelujen ostot ja kehittäminen (siirtomääräraha 3 v)	12 225	12 500	12 990	490	4
66. Yhteysalusliikennepalvelujen ostosopimukset (siirtomääräraha 3 v)	5 303	5 303	5 303	—	0
40. Viestintäpalvelut ja -verkot sekä viestinnän tukeminen	560 125	529 332	519 265	-10 067	-2
01. Viestintäviraston toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	11 894	11 524	11 317	-207	-2
(20.) Uusien teknologioiden ja liiketoimintamallien edistäminen (siirtomääräraha 3 v)	300	—	—	—	0
(42.) Sanomalehdistön tuki (kiinteä määräraha)	500	—	—	—	0
(43.) Digitaalisten palveluiden toimintaympäristön kehittäminen (siirtomääräraha 2 v)	934	—	—	—	0
(44.) Median innovaatiotuki (siirtomääräraha 3 v)	20 000	9 860	—	-9 860	-100
50. Valtionavustus valtakunnallisen laajakaistahankkeen toteuttamiseen (siirtomääräraha 3 v)	18 549	0	—	—	0

	v. 2015 tilinpäätös 1000 €	v. 2016 varsinainen talousarvio 1000 €	v. 2017 esitys 1000 €	Muutos 2016—2017	
				1000 €	%
60. Siirto valtion televisio- ja radiatorahastoon (siirtomääräraha 3 v)	507 948	507 948	507 948	—	0
50. Sää-, meri- ja ilmastopalvelut	48 928	44 352	46 798	2 446	6
01. Ilmatieteen laitoksen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	48 928	44 352	46 798	2 446	6
Yhteensä	2 957 103	2 932 443	3 358 141	425 698	15
Henkilöstön kokonaismäärä	2 251	2 187	2 156		

01. Hallinto ja toimialan yhteiset menot

01. Liikenne- ja viestintäministeriön toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 15 540 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää myös:

- 1) lähialueyhteistyöhankkeiden menoihin
- 2) kansainvälisten järjestöjen jäsenmaksujen maksamiseen
- 3) vastikkeettomien menojen maksamiseen kansainvälisille yhteisöille
- 4) EU:n rahastojen tuella toteutettavien hankkeiden omarahoitusosuutta koskevien menojen maksamiseen.

Selvitysosa: Liikenne- ja viestintäministeriö asettaa alustavasti toiminnalleen vuodelle 2017 seuraavat keskeiset toiminnalliset tavoitteet, jotka tukevat pääluokkaperusteluissa asetettuja yhteiskunnallisen vaikuttavuuden tavoitteita sekä hallinnonalalle asetettuja muita tavoitteita.

Tuotokset ja laadunhallinta

Liikenteen ja viestinnän palvelut ja palvelumarkkinat

— Henkilö-, tavaraj- ja postikuljetusten toimiville markkinoille on luotu edellytykset poistamalla markkinoille tulon esteitä ja mahdollistamalla fyysisen liikkumisen ja digitaaliset ratkaisut yhdistävien ovelta ovelle palveluiden syntyminen.

— Käyttäjien tarpeisiin vastaavien liikenteen ja viestinnän palveluiden saatavuus on varmistettu ja yleispalvelu sekä palveluveloitteet on sopeutettu muuttuvaan toimintaympäristöön.

Liikenteen energiareformi

— Uuden teknologian hyödyntämistä, biotaloutta, puhtaita ratkaisuja ja liikenteen energiatehokkuutta on edistetty.

Elinvoimainen media-ala

— Edellytykset media-alan uudistumiselle on luotu.

Tiedon hyödyntäminen ja liiketoimintamahdollisuudet

— Digitalisaatiota, automatisaatiota sekä suuria tietoaaineistoja laajasti hyödyntävien uusien liikkumisen palvelujen ja uuden liiketoiminnan synty on mahdollistettu.

Luottamus digitaalisiin palveluihin

— Liikenteen ja viestinnän palvelumuodot sekä liiketoimintamallit ovat kehittyneet. Käyttäjien turvallisuuteen kohdistuvat riskit ovat hallittavissa.

Liikenne- ja viestintäverkot

- Verkot ovat mahdollistaneet tietoon perustuvien liikenne- ja viestintäpalveluiden kehittämisen.
- Liikenne- ja viestintäyhteyksien saatavuus ja toimintavarmuus on turvattu.
- Kaupunkiseuduilla on edistetty sopimus pohjaista yhteistyötä.

Liikennejärjestelmän rahoitus ja taloudellinen ohjaus

— Edellytykset liikenteen infrastruktuurin ja ylläpidon kestäväälle rahoitukselle on luotu.

Toiminnallinen tehokkuus

— Kokonaistuottavuus on parantunut 2 % ja työn tuottavuus 1 % suhteessa edelliseen vuoteen.

Toiminnan menot ja tulot (1 000 euroa)

	2015 toteutuma	2016 varsinainen talousarvio	2017 esitys
Bruttomenot	14 821	15 686	15 550
Bruttotulot	222	40	10
Nettomenot	14 599	15 646	15 540
Siirtyvät erät			
— siirtynyt edelliseltä vuodelta	8 235		
— siirtynyt seuraavalle vuodelle	9 961		

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Rakennustuotteiden markkinavalvonta (siirto momentille 35.01.01)	-50
VHNY-siirron palautus	133
Virkasiirto (siirto momentilta 31.10.01)	112
Hankinnasta maksuun -säästö (HO 2015)	-6
Kirjanpidon keskittäminen (HO 2015)	-3
Palkkaliukumasäästö	-56
Palkkausten tarkistukset	-23
Toimintamenojen tuottavuussäästö	-101
VaEL-maksun väliaikainen alentaminen	-112
Yhteensä	-106

2017 talousarvio	15 540 000
2016 II lisätalousarvio	-112 000
2016 talousarvio	15 646 000
2015 tilinpäätös	16 500 000

21. Liikenne- ja viestintäministeriön hallinnonalan tuottavuusmääräraha (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään 1 660 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää hallinnonalan tuottavuuden edistämiseen tähtäävien investointien, tutkimusten, selvitysten sekä koulutus- ja muiden palvelujen hankintaan.

Selvitysosa: Momentille on koottu hallinnonalan tuottavuustoimenpiteistä aiheutuneita säästöjä vastaavat määrärahat siltä osin kuin niitä ei ole käytetty muiden määrärahojen lisäyksinä.

2017 talousarvio	1 660 000
2016 talousarvio	1 660 000
2015 tilinpäätös	1 660 000

29. Liikenne- ja viestintäministeriön hallinnonalan arvonlisäveromenot (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 468 096 000 euroa.

Selvitysosa:

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Tasomuutos	90 721
Yhteensä	90 721

Määräraha on kehyksen ulkopuolinen.

2017 talousarvio	468 096 000
2016 talousarvio	377 375 000

2015 tilinpäätös

380 128 490

(40.) Eräät valtionavut (kiinteä määräraha)

2015 tilinpäätös

978 000

10. Liikenneverkko

Selvitysosa: Valtion liikenneverkko muodostuu maantieverkosta, rataverkosta ja vesiväylistä. Maantieverkon pituus oli 78 013 km, rataverkon pituus 5 962 km ja vesiväyliä pituus 16 341 km vuoden 2015 lopussa. Vastaava väyläomaisuuden kirjanpitoarvo oli maantieverkon osalta 15 mrd. euroa, rataverkon osalta 4,4 mrd. euroa ja vesiväyliä osalta 0,2 mrd. euroa. Väyliä jälleenhankinta-arvo on moninkertainen.

Liikenneverkon tasearvio (milj. euroa)

	v. 2015	v. 2016 (arvio)	v. 2017 (arvio)
Tie	14 974	14 842	14 731
Radat	4 440	4 564	4 677
Vesiväylät	189	210	229
Yhteensä	19 603	19 616	19 637

Maanteiden, rautateiden ja vesiväyliä korjausvelka oli vuonna 2015 yhteensä noin 2,5 mrd. euroa. Korjausvelalla tarkoitetaan rahasummaa, joka tarvittaisiin väyliä saattamiseksi nykytarpeita vastaavaan hyvään kuntoon. Hyvä kunto tarkoittaa sellaista teknis-taloudellista tasoa, jolla väylän palvelutaso on väylän liikennemäärään ja merkittävyyteen nähden riittävä ja palvelutason ylläpitäminen ei tule kohtuuttoman kalliiksi.

Valtion omistaman liikenneverkon ylläpitoon eli perusväylänpitoon käytetään 1 386 milj. euroa bruttona ja kehittämiseen 479 milj. euroa ml. maa-alueiden hankinta. Perusväylänpidon määrärahasta 404 milj. euroa on hallituksen strategisten kärkihankkeiden korjausvelan vähentämiseen kohdennettua rahoitusta.

Valtion liikenneverkon ylläpidon ja kehittämisen lisäksi valtio antaa avustusta vuonna 2017 Länsimetron rakentamiseen (83 milj. euroa), eräiden lentopaikkojen rakentamiseen ja ylläpitoon (1 milj. euroa) sekä yksityisteiden kunnossapitoon ja parantamiseen (13 milj. euroa).

Vuonna 2017 käynnistetään uusina kehittämishankkeina Luumäki—Imatra—Venäjän raja, ratayhteyden parantaminen (165 milj. euroa), vt 4 Oulu-Kemi (125 milj. euroa), vt 5 Mikkeli-Juva (121 milj. euroa) ja vt 12 Lahden eteläinen kehätie (198 milj. euroa).

Liikennevirasto vastaa valtion tie-, rata- ja vesiväyläverkosta sekä ylläpitää ja kehittää liikennejärjestelmää yhteistyössä muiden toimijoiden kanssa.

Liikennevirasto vastaa valtion tie-, rata- ja vesiväyläverkosta sekä liikenteen palvelutason ylläpidosta valtion hallinnoimilla liikenneväylillä. Virasto ylläpitää ja kehittää liikennejärjestelmää yhteistyössä muiden toimijoiden kanssa. Virasto edistää liikenteen palveluja ja niiden markkinoiden toimivuutta.

Liikenneviraston rooli yhteiskunnallisten vaikuttavuustavoitteiden ja hallinnonalan painopisteiden toteuttamisessa on:

- huolehtia siitä, että liikenneverkot vastaavat elinkeinoelämän ja kilpailukyvyn kannalta keskeisiin kuljetustarpeisiin ja mahdollistavat turvalliset, ympäristövastuulliset ja tarkoituksenmukaiset tavat liikkua
- toteuttaa toimenpiteitä, joilla väyläverkon korjausvelan kasvu pysäytetään hallitusti asiakastarpeet huomioiden
- varmistaa liikenneverkon toimintavarmuutta
- vähentää liikenteen fossiilisten polttoaineiden käyttöä parantamalla biotaloutta tukevaa väyläverkkoa
- parantaa väylänpidon energiatehokkuutta
- luoda edellytyksiä matkustajien liikkumis- ja tietopalvelujen kehittymiselle
- varmistaa edellytyksiä rautatieliikenteen kilpailun avaamiselle
- edistää liikenteen automatisaatiota
- avata ja hyödyntää viraston tuottamaan tietoa uusien liiketoimintamahdollisuuksien aikaansaamiseksi sekä
- varmistaa viraston tietojärjestelmien ja tietoliikenteen tietoturva viraston tietovarantojen hyödyntämisen edistämiseksi.

Liikenne- ja viestintäministeriö asettaa alustavasti Liikennevirastolle vuodelle 2017 seuraavat keskeiset toiminnalliset tavoitteet, jotka tukevat pääluokkaperusteluissa asetettuja yhteiskunnallisen vaikuttavuuden tavoitteita sekä hallinnonalalle asetettuja muita tavoitteita.

Tulostavoite	2015 toteutuma	2016 tavoite	2017 tavoite
TUOTOKSET JA LAADUNHALLINTA			
Liikenne- ja viestintäverkot			
<i>Liikenneverkot vastaavat elinkeinoelämän ja kilpailukyvyn kannalta keskeisiin kuljetustarpeisiin ja mahdollistavat turvalliset, ympäristövastuulliset ja tarkoituksenmukaiset tavat liikkua.</i>			
Tyytyväisyys tieverkon, rataverkon ja kauppamerenkulun väylien palvelutasoon toimivien kuljetusten mahdollistajana (asteikko 1—5)	3,0	-	3,1
Kansalaisten tyytyväisyys matkojen toimivuuteen (asteikko 1—5)	3,4	-	3,4
Radanpidosta johtuvat viivästykset lähijunaliikenteessä, % junista väh. 3 min. myöhässä (enintään)	2,7	1,5	1,5
Radanpidosta johtuvat viivästykset kaukojunaliikenteessä, % junista väh. 5 min. myöhässä (enintään)	5,6	4,0	4,0
Tieliikenteen henkilövahinko-onnettomuuksien vähenemä väylänpidon toimin, kpl	13	15	15
<i>Korjausvelan kasvu pysäytetään hallitusti asiakastarpeet huomioiden.</i>			
Huonokuntoiset päällystetyt tiet, km (vilkasliikenteinen tieverkko/muu tieverkko) (enintään)	1009 / 5207	1000 / 5300	900 / 5100
Huonokuntoiset maantie- ja ratasillat, kpl (enintään)	730	870	790
Rataverkon kuntoindeksi	95	97	97
Huonokuntoiset turvalaitteet rannikon ja sisävesien kauppamerenkulun väylillä, % (enintään)	10	10	9
<i>Liikenneverkon toimintavarmuus paranee.</i>			
Talvimerenkulun odotusaika, h (enintään)	4,97	3,5	3,5

Talousarvioesitys 2017, Liikenne- ja viestintäministeriön ehdotus

Tulostavoite	2015 toteutuma	2016 tavoite	2017 tavoite
Liikenteen energiareformi			
<i>Vähennetään liikenteen fossiilisten polttoaineiden käyttöä parantamalla biotaloutta tukevaa väyläverkkoa sekä mahdollistamalla vaihtoehtoisten polttoaineiden jakeluverkko.</i>			
Biotaloutta tukevan tieverkon parantaminen, km	-	500	1 600
Soratiet kuntoluokissa huono ja erittäin huono, km (enintään)	2 850	2 900	2 850
TOIMINNALLINEN TEHOKKUUS			
Tuottavuus ja kokonaistaloudellisuus			
Työn tuottavuuden kasvu, %	1,6	1,0	1,0
Kokonaistuottavuuden kasvu, %	-2,9	0,2	0,2
Maksullisen toiminnan kustannusvastaavuus, %	111	119	120

Liikenneviraston menot ja tulot (milj. euroa)

	2015 toteutuma	2016 varsinainen talousarvio	2017 esitys
Toimintamenot (01)	86,0	78,8	76,2
— Tulot toiminnasta	1,6	1,0	1,1
— Toimintamenot	87,6	79,7	77,3
— Hallinto	83,0	73,7	72,2
— T&K	4,6	6,0	5,2
Perusväylänpito (20)	971,0	1 061,4	1 385,7
Tulot	70,2	50,6	49,8
— Ratamaksu	39,2	41,0	38,8
— Muut tulot	31,0	9,6	11,0
Menot	1 041,2	1 112,0	1 435,5
Päivittäinen kunnossapito	375,4	396,5	406,2
— Hoito	327,8	331,4	339,6
— Käyttö	47,6	65,1	66,6
Ylläpito	385,1	374,2	357,2
— Korjaus	62,3	57,4	52,5
— Elinkaaren hallinta	308,8	300,3	288,2
— Omaisuuden hallinta	14,0	16,5	16,5
Parantaminen	122,9	65,2	79,7
— Liikenneväylien parantamisinvestoinnit	78,5	31,4	35,2
— Liikenteen hallinnan järjestelmät	18,9	21,8	22,5
— Suunnittelu	25,5	12,0	22,0
Liikenteen palvelut	157,8	181,1	188,4
— Liikenteen ohjaus ja informaatio	71,7	74,6	74,7
— Jäänmurto	34,6	51,0	58,8
— Maantielauttaliikenne	46,2	51,0	50,4
— Merikartoitus	5,3	4,5	4,5
Korjausvelan vähentäminen	-	95,0	404,0
Kehittämisinvestoinnit (70, 76, 77, 78, 79)	610,8	540,0	479,2
Jäänmurtajan hankinta (70)	111,9	-	-
Maa- ja vesialueiden hankinnat ja korvaukset (76)	23,6	35,0	35,0
Väyläverkon kehittäminen (77)	350,9	343,0	282,8
Eräät väylähankkeet (78)	22,7	56,0	54,4
Elinkaarirahoitushankkeet (79)	101,7	106,0	107,0
Nettomenot yhteensä	1 667,8	1 680,2	1 941,1

	2015	2016	2017
	toteutuma	varsinainen talousarvio	esitys
Bruttomenot yhteensä	1 739,6	1 735,5	1 992,0

Väylämaksulain mukaisen toiminnan tehtävien kehitys ja väylämaksutulot (11.19.06)

	2015	2016		2017	
	toteutuma	arvio	muutos	arvio	muutos
Väylämaksuilla katettava toiminta					
Ulkomaan tavaraliikenne rannikolla, milj. tonnia	87 913	89 000	1,2 %	91 000	2,2 %
Matkustajaliikenne, milj. matkustajaa	18,5	18,5	0,0 %	18,5	0,0 %
Väylämaksutuotot, 1 000 euroa	45 338	45 700	0,7 %	46 200	1,1 %
Muut tuotot, 1 000 euroa	1 291	200	-84,5 %	200	0,0 %
Kustannukset, 1 000 euroa	74 863	90 302	20,6 %	95 720	6,0 %
Kustannusvastaavuus	62,3 %	50,8 %	-11,5 %- yks.	48,5 %	-2,3 %-yks.

01. Liikenneviraston toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 76 199 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää myös:

- 1) lähialueyhteistyöhankkeiden menoihin
- 2) kansainvälisten järjestöjen jäsenmaksujen maksamiseen.

Selvitysosa: Liikenneviraston tehtävänä on vastata liikenteen palvelutason ylläpidosta ja kehittämisestä valtion hallinnoimilla liikenneväylillä. Virasto edistää toiminnallaan koko liikennejärjestelmän toimivuutta, liikenteen turvallisuutta, alueiden tasapainoista kehitystä ja kestävästä kehitystä.

Liikenneviraston tehtävänä on muun muassa:

- vastata valtion tie- ja rataverkosta sekä hallinnoimistaan vesiväylistä ja niihin kohdistuvien toimien yhteensovittamisesta
- ylläpitää ja kehittää liikennejärjestelmää yhteistyössä muiden toimijoiden kanssa
- vastata merkittävien tiehankkeiden toteuttamisesta sekä ratojen ja vesiväyliä suunnittelusta, ylläpidosta ja rakentamisesta
- vastata elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten toiminnallisesta ohjauksesta toimialallaan ja tienpidon yhteensovittamisesta sanotuissa keskuksissa
- osallistua liikenteen ja maankäytön yhteensovittamiseen
- huolehtia liikenteen hallinnasta ja sen kehittämisestä valtion liikenneväylillä ja meriliikenteessä
- turvata talvimerenkulun edellytykset
- kehittää ja edistää liikenteen palveluja ja niiden markkinoiden toimivuutta

— kehittää julkisen liikenteen toimintaedellytyksiä sekä liikennemuotojen edistämiseen tarkoitettuja avustuksia.

Liikenne- ja viestintäministeriö Liikennevirastolle vuodelle 2017 alustavasti asettamat keskeiset toiminnalliset tavoitteet on esitetty pääluokkaperusteluiden yhteydessä.

Toiminnan menot ja tulot (1 000 euroa)

	2015 toteutuma	2016 varsinainen talousarvio	2017 esitys
Bruttomenot	87 683	79 737	77 299
Bruttotulot	1 638	960	1 100
Nettomenot	86 045	78 777	76 199
Siirtyvät erät			
— siirtynyt edelliseltä vuodelta	24 788		
— siirtynyt seuraavalle vuodelle	19 824		

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Toimintameno säästön uudelleenkohdennus (siirto momentilta 31.01.01)	-230
Virkasiirto (siirto momentille 31.01.01)	-112
Hankinnasta maksuun -säästö (HO 2015)	-66
Kirjanpidon keskittäminen (HO 2015)	-33
Omakustannuseriaatteen toteuttaminen Senaatti-kiinteistöjen vuokrissa	-4
Palkkaliukumasäästö	-222
Palkkausten tarkistukset	-92
Toimintamenojen tuottavuussäästö	-400
Toimintameno säästö (HO 2015)	-910
VaEL-maksun väliaikainen alentaminen	-509
Yhteensä	-2 578

2017 talousarvio	76 199 000
2016 II lisätalousarvio	-512 000
2016 talousarvio	78 777 000
2015 tilinpäätös	81 080 000

20. Perusväylänpito (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 1 385 663 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

1) väylien hoidosta, käytöstä sekä korjauksista, elinkaaren ja omaisuuden hallinnasta, suunnittelusta, liikenneväylien parantamisinvestoinneista, liikenteen hallinnan järjestelmistä sekä liikenteen ohjauksesta ja informaatiosta, tutkimus- ja kehittämistoiminnasta sekä jäänmurrosta,

maantielauttaliikenteestä, merikartoituksesta ja muista väylänpitäjän vastuulle kuuluvista tehtävistä aiheutuvien menojen sekä väylänpidosta aiheutuvien vahingonkorvauksien maksamiseen

2) tien- tai radanpitäjän tehtäviin liittyvän muun toimenpiteen kuin maantien tai rautatien rakentamisen ja kunnossapidon kustannuksiin erillisten sopimusten mukaan

3) toimintamäärärahan vakiosisältöisen käyttötarkoituksen mukaisesti sellaisten välttämättömien lakisääteisten velvoitteiden tekemiseen, joista voi aiheutua menoja myös tulevana varainhoitovuosina

4) EU-rahastojen tuella toteutettavien hankkeiden omarahoitusosuutta koskevien menojen maksamiseen

5) väliaikaisesti radanpidon materiaalitoimituksien maksamiseen ennen materiaalin kohdentamista sijoitusmenomomentille budjetoiduille väylien kehittämishankkeille.

Nettobudjetoinnissa otetaan huomioon ratamaksu, yhteisrahoitteisen toiminnan tulot, Saimaan kanavan lupamaksutulot, maksullisen palvelutoiminnan tulot ja omaisuuden myyntituotot lukuun ottamatta kiinteän omaisuuden myyntituloja sekä väylänpidon vahingonkorvaustuloja.

Valtuus

Liikennevirasto oikeutetaan solmimaan aikaisempina vuosina myönnettyjen valtuuksien mukaisia sopimuksia siltä osin kuin valtuuksia ei ole käytetty.

Selvitysosa: Olemassa oleva liikenneverkko pidetään kunnossa *perusväylänpidon* toimin. Perusväylänpidon määrärahoilla rahoitetaan tien- ja radanpitoa sekä vesiväylänpitoa. Väylänpidossa priorisoidaan liikenneverkon päivittäisen liikennöitävyyden vaatimat toimet sekä vuosina 2017–2019 korjausvelan kasvun pysäyttäminen ja velan hallittu vähentäminen huomioiden asiakkaiden, erityisesti elinkeinoelämän, tarpeet, liikenneturvallisuus sekä digitalisaation tuomat mahdollisuudet.

Määrärahan mitoituksessa on otettu huomioon nettobudjetoituina tuloina 38,8 milj. euron ratamaksun perusmaksu ja muita väylänpidon tuloja (mm. kiinteistötulot ja kanavamaksut) 11,0 milj. euroa. Liikennevirasto tulouttaa lisäksi rataverolain perusteella momentille 11.19.03 yhteensä 5,2 milj. euroa rataveroa. Määrärahan mitoituksessa on lisäksi otettu huomioon 7,8 milj. euron lisäys jäänmurtopalvelujen hankintaan uuden jäänmurtajan aiheuttaman menon lisäyksen vuoksi. Määrärahan mitoituksessa on myös otettu huomioon lisäyksenä 10 milj. euroa Helsinki—Turku nopean ratayhteyden jatkosuunnitteluun.

Määrärahan mitoituksessa on otettu huomioon myös hallituksen strategisten tavoitteiden mukainen korjausvelan vähentämisen lisärahoitus 404 milj. euroa, joka koostuu hallitusohjelman mukaisesta 300 milj. euron määrärahanlisäyksestä sekä 104 milj. euron siirrosta nimeämättömistä kehittämishankkeista perusväylänpitoon.

Väylänpito jaetaan päivittäiseen kunnossapitoon, ylläpitoon, parantamiseen sekä liikenteen palveluihin. Nämä on jaettu edelleen momentin päätösosassa mainittuihin osiin. Perusväylänpidon rahoituksesta noin 60 % on sidottu yli vuoden kestäviin indeksisidonnaisiin sopimuksiin.

Päivittäisellä kunnossapidolla (406 milj. euroa) varmistetaan liikenneverkon päivittäinen liikennöitävyys. Liikenneverkon hoitoon käytetään 340 milj. euroa ja nämä toimet priorisoidaan koko väylänpidossa. Väylien ja niiden laitteiden toiminnan energiakulut sekä sähkö- ja tietojärjestelmien tukipalvelut ovat yhteensä 66 milj. euroa.

Ylläpitoon käytetään 357 milj. euroa. Ylläpidolla korjataan liikenneverkon ja sen erityisrakenteiden kulumisesta ja ikääntymisestä aiheutuvia vaurioita ja uusitaan toimivuudeltaan heikkeneviä rakenteita. Liikenneverkon korjausvelka on pääosin aiheutunut ylläpidon toimenpiteiden riittämättömyydestä perusväylänpidon rahoitustason laskettua ja ostovoiman heiketessä. Suurin osa ylläpidon rahoituksesta käytetään elinkaaren hallintaan (288 milj. euroa). Toimet ovat väyläverkon osien tai suuren yksittäisen kohteen suunnitelmallista korjausta ja uusimista, ml. hankeohjelma pääratojen routa- ja pehmeikkökorjauksille. Näillä toimilla estetään kunnan heikkenemisen haittavaikutuksia liikenteelle ja parannetaan liikenteen turvallisuutta, sujuvuutta ja täsmällisyyttä.

Parantamiseen käytetään 80 milj. euroa ja sillä pidetään väylien palvelutaso lisääntyneen liikenteen ja maankäytön muutosten edellyttämällä tasolla. Liikenneväylien parantamisinvestoinneilla (35 milj. euroa) rahoitetaan pienehköjä rakennuskohteita ja niihin liittyvä hankesuunnittelu. Näihin kuuluvat mm. raakapuuterminaalien hankeohjelma (5 milj. euroa) ja raskaiden ajoneuvojen mitta- ja painokorotusten hankeohjelma (15 milj. euroa). Muu parantamisen rahoitus kohdentuu liikennekeskusten käyttämien järjestelmien pienimuotoiseen uusimiseen ja suunnitteluun (pl. hankesuunnittelu).

Liikennepalveluihin käytetään 188 milj. euroa. Liikennepalvelut muodostuvat liikenteen ohjauksesta ja informaatiosta (75 milj. euroa, pääosin meri-, rautatie- ja tieliikenteen hallinta ja sen kehittäminen), jäänmurrosta (59 milj. euroa), maantielauttaliikenteestä (50 milj. euroa) ja merikartoituksesta (4,5 milj. euroa). Toimilla edistetään liikenteen, kuljetusten ja liikkumisen turvallisuutta, sujuvuutta ja ympäristöystävällisyyttä. Jäänmurron menot on mitoitettu jäänmurtajien 650 toimintapäivän mukaan ja väylämaksulain mukaisten tehtävien kustannusvastaavuuden arvioidaan olevan 48,5 % vuonna 2017. Väylämaksun tarkoituksena on kattaa kauppamerenkulun väylien rakentamisesta, hoidosta ja ylläpidosta sekä alusliikennepalvelusta ja jäänmurtajien avustustoiminnasta aiheutuvat kustannukset. Väylämaksun tilapäinen puolitus on voimassa vuonna 2017.

Valtio tien- ja radanpitäjänä voi erillisen sopimuksen mukaisesti osallistua myös muun kuin maantien tai rautatien rakentamisen ja kunnossapidon kustannuksiin, kun toimenpide liittyy tien- tai radanpitäjän tehtäviin. Kyse on erityistilanteista, joissa liikennejärjestelmän toimivuus tai turvallisuus edellyttävät tienpitäjän rahoitusta muualla kuin maantien teialueella taikka radanpitäjän rahoitusta muualla kuin rautatiealueella, ja väylänpitäjä arvioi toimenpiteen tarpeelliseksi. Esimerkiksi aikaisemmin maantialeueelle rakennettujen niin sanottujen kylmien levähdysalueiden toteuttaminen on jatkossa mahdollista myös maantialeueen ulkopuolelle tienkäyttäjille suunnattujen palveluiden yhteyteen. Jatkossa mahdollista olisi myös radanpitäjän osallistuminen esimerkiksi rataverkkoa varten tarvittavan liityntäpysäköinnin järjestämiseen rautatiealueen viereisellä kiinteistöllä.

Perusväylänpidon menot ja tulot liikennemuodoittain vuosina 2015—2017 (milj. euroa)

	2015 toteutuma			2016 varsinainen talousarvio ¹			2017 esitys		
	bruttom enot	bruttotu lot	nettome not	bruttom enot	bruttotu lot	nettome not	bruttom enot	bruttotu lot	nettome not
	Tienpito	586	8	578	610	-	610	786	-
Radanpito	380	56	324	405	50	355	534	49	485
Vesiväylänpito	75	6	69	97	1	96	116	1	115
Yhteensä	1 041	70	971	1 112	51	1 061	1 436	50	1 386

¹ Vuoden 2016 vahvistetun tilijaottelun mukaisesti.

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Havainnointi- ja varoituspalvelujen resurssointi (siirto momentille 31.40.01)	-140
Helsinki-Turku nopean ratayhteyden jatkosuunnittelu	10 000
Liikenneverkon korjausvelan vähentäminen	309 000
Siltojen korjaukseen tehdyn kertaluonteisen lisäyksen poisto	-1 400
Säätöverkoston korvausinvestoinnit (siirto momentille 31.50.01)	-1 000
Uuden jäänmurtajan palvelusopimuksesta aiheutuva lisäkustannus	7 803
Yhteensä	324 263

2017 talousarvio	1 385 663 000
2016 I lisätalousarvio	—
2016 talousarvio	1 061 400 000
2015 tilinpäätös	940 702 000

35. Valtionavustus länsimetron rakentamiseen (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 83 000 000 euroa.

Määräraha budjetoidaan maksatuspäätösperusteisena.

Selvitysosa: Länsimetron jatkohankkeessa metron rakentamista jatketaan Espoon Matinkylästä Kivenlahteen asti. Avustus maksetaan Espoon kaupungille jälkikäteen edellisenä vuonna toteutuneiden kustannusten perusteella kuitenkin siten, että ensimmäisen kerran valtionavustus maksetaan vuonna 2017 vuosina 2014—2016 toteutuneista avustuskelpoisista menoista. Länsimetron jatkohankkeen arvioidaan etenevän siten, että valtionavustusta maksetaan 83 milj. euroa vuonna 2017, 80 milj. euroa vuonna 2018, 65 milj. euroa vuonna 2019 ja 14 milj. euroa vuonna 2020. Avustuksen enimmäismäärä vuoden 2013 marraskuun MAKU-indeksiin (136,72 pistettä 2005=100) kustannustasossa on 240 milj. euroa.

Valtuuden käyttöön liittyvistä sitoumuksista ja sopimuksista aiheutuvat valtion menot (1 000 euroa)

	2017	2018	2019	2020—	Yhteensä vuodesta 2017 lähtien
Matinkylä—Kivenlahti	83 000	80 000	65 000	15 300	243 300
Yhteensä	83 000	80 000	65 000	15 300	243 300

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Tasomuutos	62 150
Yhteensä	62 150

2017 talousarvio	83 000 000
2016 talousarvio	20 850 000
2015 tilinpäätös	88 713 000

41. Valtionavustus eräiden lentopaikkojen rakentamiseen ja ylläpitoon (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 1 000 000 euroa.

Määrärahaa voidaan käyttää valtionavustuksen maksamiseen Finavian lentoasemaverkoston ulkopuolisten lentoasemien toiminta- ja investointimenoihin.

Selvitysosa: Avustuksen myöntäminen muuhun kuin lennonvarmistus-, turva tai vartiointitoimintaan edellyttää lisäksi Euroopan komissiolle tehtävää valtiontuki-ilmoitusta ja komission hyväksyntää lentoasemia ja lentoyhtiöitä koskevien valtiontukisuuntaviivojen (EUVL 2014/C 99/03) nojalla. Tällöin toimintaan myönnettävän avustuksen enimmäismäärä ja kriteerit riippuvat komission hyväksynnästä.

2017 talousarvio	1 000 000
2016 talousarvio	1 150 000
2015 tilinpäätös	2 340 000

50. Valtionavustus yksityisten teiden kunnossapitoon ja parantamiseen (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 13 000 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

- 1) yksityisistä teistä annetun lain (358/1962) ja asetuksen (1267/2000) mukaisten valtionavustusten maksamiseen yksityisten teiden kunnossapitoon ja parantamiseen
- 2) tiekuntien neuvonnan ja opastamisen tukemiseen ja sitä tukevan materiaalin ja palveluiden tuottamiseen.

Määräraha budjetoidaan maksatuspäätösperusteisena.

Selvitysosa: Määrärahaa on tarkoitus käyttää yksityisten teiden kunnossapidon ja parantamisen tukemiseen. Määrärahaa käytetään tasa-arvoisen liikkumisen turvaamiseen sekä pysyvän asutuksen ja elinkeinoelämän tarvitsemien teiden avustamiseen.

Valtionavustus kohdistuu ensisijassa teiden parantamiseen sekä lauttojen käytön ja kunnossapidon tukemiseen. Valtionavustukseen oikeutettuja teitä on noin 55 000 km, ja niiden hoitamista varten on perustettu noin 16 000 tiekuntaa. Avustettavia erityiskohteita on noin 20 kappaletta.

Avustettavia kohteita ovat vain tien liikennöitävyyden kannalta kiireellisimmät siltojen ja suurien rumpujen parantamiset tai tien vaurioitumisen korjaamiset. Tuki voi olla korkeintaan 75 % toteutuneista hyväksytyistä kustannuksista. Tavanomaisissa tien parantamiskohteissa tuen osuus tällä hetkellä on 50 % ja eräissä merkittävimmissä siltakohteissa enintään 75 %. Kuntien tuki kyseisiin kohteisiin on vaihdellut välillä 0—20 %. Avustettaviin erityiskohteisiin käytettävä tuki on noin 2,3 milj. euroa.

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Lisäys yksityisteiden korjausvelkaan (HO)

5 000

Yhteensä	5 000
-----------------	--------------

2017 talousarvio	13 000 000
2016 talousarvio	8 000 000
2015 tilinpäätös	5 000 000

(70.) *Jäänmurtajan hankinta* (siirtomääräraha 3 v)

2015 tilinpäätös	55 000 000
------------------	------------

76. *Maa- ja vesialueiden hankinnat ja korvaukset* (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 34 997 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

- 1) maantielain (503/2005) mukaisten maa-alueiden ja korvausten lisäksi myös näihin liittyvien välttämättömien menojen maksamiseen
- 2) kiinteistötoimitusmaksusta annetun lain (558/1995) mukaisten kiinteistötoimitusmaksujen maksamiseen
- 3) maantietä tai rautatietä varten tarvittavien alueiden sekä tilusjärjestelyihin käytettävien vaihtomaiden hankkimiseen ja korvaamiseen ennen tie- tai ratasuunnitelman hyväksymistä
- 4) ratalain (110/2007) mukaista toimintaa varten hankittavien maa-alueiden kauppahintojen ja korvausten maksamiseen sekä lisäksi myös näihin liittyvien välttämättömien menojen maksamiseen
- 5) väylien ja muiden maa- ja vesirakennuskohteiden rakentamista varten tarpeellisten maa- ja vesialueiden hankintamenojen maksamiseen
- 6) vesilain (587/2011) mukaisten korvausten maksamiseen.

Selvitysosa: Tievalueiden hankintoihin, korvauksiin ja lunastuksiin on tarkoitus käyttää 28 440 000 euroa, rata-alueiden hankintoihin, korvauksiin ja lunastuksiin 6 540 000 euroa sekä maa- ja vesialueiden hankintoihin ja korvauksiin 17 000 euroa.

2017 talousarvio	34 997 000
2016 talousarvio	34 997 000
2015 tilinpäätös	23 620 979

77. *Väyläverkon kehittäminen* (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 282 800 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

- 1) momentille budjetoitujen väyläverkon kehittämisinvestointien toteuttamisesta aiheutuviin menoihin

2) sijoitusmenomomenteilta rahoitettavien investointihankkeiden hankesuunnittelusta aiheutuviin menoihin ennen kuin hankkeen aloittamisesta tehdään päätös valtion talousarvion yhteydessä.

Valtuus

Valtuus tehdä sitoumuksia uusiin väylähankkeisiin:

Liikennevirasto oikeutetaan tekemään sopimuksia alla olevassa taulukossa yksilöityihin hankkeisiin siten, että niistä aiheutuu valtiolle menoja enintään taulukossa mainittu määrä (sitoumuksista valtiolle aiheutuvien menojen enimmäismäärä):

Uudet väylähankkeet

	Sitoumuksista valtiolle aiheutuvien menojen enimmäismäärä (euroa)
Vt 4 Oulu—Kemi	125 000 000
Vt 5 Mikkeli—Juva	121 000 000
Vt 12 Lahden eteläinen kehätie	198 000 000
Luumäki—Imatra—Venäjän raja, ratayhteyden parantaminen	165 000 000

Valtuus tehdä sitoumuksia aiempina varainhoitovuosina päätettyihin väylähankkeisiin:

Liikennevirasto oikeutetaan tekemään sopimuksia alla olevassa taulukossa yksilöityihin, aiemmissa talousarvioissa päätettyihin hankkeisiin siten, että niistä aiheutuu valtiolle menoja aiemmin tehdyt sitoumukset mukaan lukien enintään taulukossa mainittu määrä (sitoumuksista valtiolle aiheutuvien menojen enimmäismäärä, ml. aiempina varainhoitovuosina tehtyjen sitoumusten aiheuttamat menot):

Aiempina varainhoitovuosina päätetyt väylähankkeet

	Sitoumuksista valtiolle aiheutuvien menojen enimmäismäärä (euroa)
Tiehankeet	
Vt 6 Lappeenranta—Imatra	177 000 000
Kt 51 Kirkkonummi—Kivenlahti	80 000 000
Vt 5 Päiväranta—Vuorela	90 000 000
Vt 6 Joensuun kohta	47 100 000
E18 Haminan ohikulkutie	180 000 000
Vt 8 Sepänkylän ohikulkutie	57 500 000
Vt 19 Seinäjoen itäinen ohikulkutie	75 500 000
E18 Koskenkylä—Kotka erillishanke	37 000 000
Vt 8 Turku—Pori	92 500 000
Länsimetron liityntäyhteydet	19 900 000
Vt 4 Rovaniemen kohta	25 000 000
Vt 5 Mikkelin kohta	27 000 000
Mt 101 Kehä I parantaminen	32 000 000
Vt 6 Taavetti—Lappeenranta	76 000 000
Mt 148 parantaminen Keravan kohdalla	13 000 000
Vt 3 Arolammin eritasoliittymä	6 000 000
Kt 77 Viitasaari—Keitele	13 000 000

Talousarvioesitys 2017, Liikenne- ja viestintäministeriön ehdotus

	Sitoumuksista valtiolle aiheutuvien menojen enimmäismäärä (euroa)
Vt 3 Tampere—Vaasa, Laihian kohta, 1. vaihe	27 000 000
Vt 22 Oulu—Kajaani—Vartius	15 000 000
Vt 8 Pyhäjoen ydinvoimalan edellyttämät tieinvestoinnit	22 500 000
Ratahankkeet	
Rovaniemi—Kemijärvi, sähköistys	24 000 000
Kehärata	514 000 000
Pohjanmaan rata	674 000 000
Keski—Pasila, länsiraide	40 000 000
Riihimäen kolmioraide	10 000 000
Helsinki—Riihimäki rataosan kapasiteetin lisääminen, 1. vaihe	150 000 000
Pännäinen—Pietarsaari, sähköistys	4 000 000
Helsingin ratapihan toiminnallisuuden parantaminen	60 000 000
Vesiväylähankkeet	
Pietarsaaren meriväylä	11 400 000
Rauman meriväylä	28 000 000
Savonlinnan syväväylän siirtäminen	40 000 000
Yhteiset väylähankkeet	
Äänekosken biotuotetehtaan liikenneyhteydet	168 000 000

Selvitysosa: Momentille budjetoidaan kaikki valtion suoralla talousarviorahoituksella toteutettavien väylähankkeiden määrärahat. Hankkeiden ulkopuoliset rahoitusosuudet otetaan huomioon momentilla 12.31.10 silloin, kun Liikennevirasto maksaa ensin ja laskuttaa ulkopuolista tahoa sen jälkeen. Vastaavasti tämän momentin määräraharave jää pienemmäksi. Ulkopuolisella rahoitusosuudella tarkoitetaan muiden tahojen osallistumista valtion vastuulle kuuluvien väylähankkeiden kustannuksiin.

Hanke-erittely

				Ulkopuolisen rahoituksen osuus		Rahoitust arve	
	Hyväksyt ty	Valmis liikenteel le	Sopimus valtuus milj. €	sopimusvaltuu desta milj. €	Arvioitu käyttö milj. €	Määrärah a v. 2017 milj. €	myöhem min milj. €
Keskeneräiset väylähankkeet							
Tiehankeet							
Vt 8 Turku—Pori	I LTA 2013/ II LTA 2014	2018	92,5	2,5	83,1	6,9	-
Mt 101 Kehä I parantaminen	TA 2014	2017	32,0		16,4	9,0	6,6
Vt 6 Taavetti—Lappeenranta	I LTA 2014	2018	76,0		47,7	24,0	4,3
Vt 3 Tampere—Vaasa, Laihian kohta, 1. vaihe	TA 2015	2017	27,0		15,0	12,0	-
Vt 8 Oulu—Kajaani—Vartius	TA 2015	2017	15,0		10,0	5,0	-

Talousarvioesitys 2017, Liikenne- ja viestintäministeriön ehdotus

	Hyväksyty	Valmis liikenteelle	Sopimusvaluutus milj. €	Ulkopuolisen rahoituksen osuus sopimusvaluutusta milj. €	Arvioitu käyttö milj. €	Määräraha v. 2017 milj. €	Rahoitustarve myöhemmin milj. €
Vt 8 Pyhäjoen ydinvoimalan edellyttämät tieinvestoinnit	I LTA 2015	2017	22,5		17,5	5,0	-
Ratahankkeet							
Pohjanmaan rata	TA 2011/III LTA 2011/TA 2015	2017	674,0		646,7	27,3	-
Keski-Pasila, länsiraide	TA 2014	2020	40,0		18,0	9,0	13,0
Helsinki—Riihimäki rataosan kapasiteetin lisääminen, 1. vaihe	TA 2015	2020	150,0		32,0	43,0	75,0
Helsingin ratapihan toiminnallisuuden parantaminen	TA 2016	2020	60,0		12,0	12,0	36,0
Vesiväylähankkeet							
Rauman meriväylä	II LTA 2014/IV LTA 2015	2017	28,0		19,0	9,0	-
Savonlinnan syväväylän siirtäminen	TA 2015	2018	40,0		19,0	12,0	9,0
Yhteiset väylähankkeet							
Äänekosken biotuotetehtaan liikennejärjestelyt	I LTA 2015/TAE 2017	2018	168,0		67,7	66,4	33,9
Muu kehittämisen hankesuunnittelu					-	5,0	-
Keskeneräiset väylähankkeet yhteensä			1 425,0	2,5	1 004,1	245,6	177,8
Uudet väylähankkeet							
Vt 4 Oulu—Kemi	TA 2017	2021	125,0			10,0	115,0
Vt 5 Mikkeli—Juva	TA 2017	2021	121,0			10,0	111,0
Vt 12 Lahden eteläinen kehätie	TA 2017	2021	198,0			12,2	185,8
Luumäki—Imatra—Venäjän raja, ratayhteyden parantaminen	TA 2017	2022	165,0			5,0	160,0
Uudet väylähankkeet yhteensä			609,0			37,2	571,8
Keskeneräiset ja uudet väylähankkeet yhteensä			2 034,0	2,5	1 004,1	282,8	749,6

Keskeneräisten tässä talousarviossa määrärahaa saavien hankkeiden sopimusvaluudet ilman hankesuunnittelua ovat yhteensä 1 425,0 milj. euroa, josta ulkopuolisten rahoitusosuus on 2,5 milj. euroa. Vuoden 2016 loppuun mennessä arvioidaan näiden hankkeiden määrärahojen kumulatiiviseksi käytöksi 1 004,1 milj. euroa. Vuonna 2017 momentin mitoituksessa on otettu huomioon määrärahoja

240,6 milj. euroa. *Uusista hankkeista* aiheutuu valtiolle menoja vuonna 2017 yhteensä 37,2 milj. euroa. *Väylähankkeiden suunnittelusta* aiheutuu menoja lisäksi yhteensä 5,0 milj. euroa.

Momentin 282,8 milj. euron määräraha on kokonaan valtion rahoitusosuutta.

Uusien hankkeiden perusteluina esitetään seuraavaa:

Vt 4 Oulu—Kemi

Hankkeen tavoitteena on parantaa yhteysvälin liikenteen turvallisuutta ja sujuvuutta, parantaa joukkoliikenteen toimintaolosuhteita sekä vähentää Oulun kohdan ruuhkia. Tavoitteena on myös parantaa elinkeinoelämän kuljetusten toimintavarmuutta.

Oulun kohdalla moottoritiele rakennetaan kolmannet kaistat ja kehitetään eritasoliittymiä. Meluntorjuntaa parannetaan. Kempeleeseen rakennetaan uusi eritasoliittymä. Haukiputaan kohdalla moottoriliikennetie rakennetaan moottoritieksi välillä Kello–Haukipudas ja keskikaiteelliseksi ohituskaistatieksi välillä Haukipudas—Räinänperä. Väliä Ii—Simon Maksniemi parannetaan mm. ohituskaistaratkaisuin.

Hankkeen kustannusarvio on 155 milj. euroa, josta valtion rahoitusosuus on 125 milj. euroa ja kuntien rahoitusosuus 30 milj. euroa (MAKU 2010: 130). Oulun kohdan H/K-suhde on 1,9 ja Haukiputaan kohdan H/K-suhde on 2,2.

Vt 5 Mikkeli—Juva

Hankkeen tavoitteena on parantaa tavara- ja henkilöliikenteen turvallisuutta ja toimintavarmuutta sekä kehittää valtatieyhteyden laatua. Hanke mahdollistaa maankäytön kehittämistä Mikkelin seudulla. Hankkeessa Tuppurala—Nuutilanmäki väli rakennetaan keskikaiteelliseksi tieksi uuteen maastokäytävään. Lisäksi Nuutilanmäki—Juva välille tehdään turvallisuutta ja toimintavarmuutta parantavia toimenpiteitä. Kustannusarvio on 121 milj. euroa (MAKU 2010: 130), joka sisältää kuntien osuuden. Hankkeen H/K-suhde on 1,8.

Vt 12 Lahden eteläinen kehätie

Hankkeen tavoitteena on parantaa liikenneturvallisuutta ja liikenteen sujuvuutta, vähentää oleellisesti nykyisen tien varren haittoja sekä edistää maankäytön ja elinkeinoelämän kehittämistä koko Lahden seudulla.

Hanke sisältää vt 12 parantamisen uuteen maastokäytävään Soramäen ja Okeroisten välillä kaksikaistaiseksi 1-ajorataiseksi tieksi sekä Okeroisten ja Kujalan (vt 4) välillä nelikaistaiseksi valtatieksi. Myös Lahden eteläistä sisääntulotietä (mt 167) parannetaan. Lisäksi tehdään tarvittavia tunneli-, tie-, katu- ja kevyen liikenteen järjestelyjä, meluntorjuntaa ja pohjavedensuojausta. Hankkeen kokonaiskustannusarvio on 275 milj. euroa (MAKU 130, 2010=100). Tehdyn aiesopimuksen mukaan valtion osuus 198 milj. euroa ja kuntien osuus 77 milj. euroa (28 %). H/K suhde on noin 2,0.

Luumäki—Imatra—Venäjän raja, ratayhteyden parantaminen

Hankkeen tavoitteena on parantaa teollisuuden kuljetusten kannalta tärkeän rataosan välityskykyä ja tavaraliikenteen toimintaedellytyksiä sekä parantaa henkilöliikenteen palvelutasoa ja häiriötilanteiden hallintaa.

Hanke sisältää kaksoisraideosuuden rakentamisen välille Joutseno–Imatra. Rataosan Luumäki—Imatra käyttöikänsä päässä olevaa päällysrakennetta uusitaan. Lisäksi tehdään muita ratayhteyden parannustoimia kuten raiteenvaihto- ja liikennepaikkamuutoksia, siltaratkaisuja sekä meluntorjuntaa.

Hankkeen kustannusarvio on 165 milj. euroa (MAKU 2010: 130). Hankkeen H/K-suhde on 0,7. H/K-suhde ei sisällä häiriöherkkyyden ja täsmällisyyden parantamisen hyötyjä.

Aikaisemmin päätetyn hankkeen valtuuden tarkistus:

Äänekosken biotuotetehtaan liikenneyhteydet

Äänekosken biotuotetehtaan liikenneyhteydet -hankkeen sopimusvaltuuden korotustarve aiheutuu Äänekoski—Jyväskylä—Tampere -ratayhteyden vanhojen ratarakenteiden ja laitteiden korjaustarpeista, joita ei ollut tiedossa hankkeesta päätettäessä. Valtuuden korotuksen aiheuttama määrärahatarve vuodelle 2017 on 10 milj. euroa.

Valtuuden käyttöön liittyvistä sitoumuksista ja sopimuksista aiheutuvat valtion menot (1 000 euroa)

	2017	2018	2019	2020—	Yhteensä vuodesta 2017 lähtien
Keskeneräiset väylähankkeet	240 600	118 450	49 348	10 000	418 398
Uudet väylähankkeet	37 200	159 200	159 400	253 200	502 100
Menot yhteensä	277 800	277 650	208 748	263 200	920 498

Aikaisempien vuosien valtuuksia arvioidaan uusittavan noin 336,5 milj. euroa.

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Väylähankkeiden määrärahatarpeiden muutos	-70 230
Äänekosken biotuotetehtaan liikenneyhteydet, valtuuden tarkistuksesta aiheutuva lisämääräraha	10 000
Yhteensä	-60 230

2017 talousarvio	282 800 000
2016 II lisätalousarvio	4 699 000
2016 talousarvio	343 030 000
2015 tilinpäätös	358 857 000

78. Eräät väylähankkeet (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 54 400 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää väylaverkon kehittämisinvestointien toteuttamisesta aiheutuviin menoihin. Ulkopuolisten rahoittajien suorittamat ja valtion jälkikäteen maksamat rahoitusosuudet budjetoidaan maksuperusteisina.

Valtuus

Liikennevirasto oikeutetaan tekemään aikaisempina vuosina myönnettyjen valtuuksien mukaisia sopimuksia siltä osin kuin valtuuksia ei ole käytetty.

Selvitysosa: Momentille budjetoidaan ulkopuolisten tahojen rahoitusosuudet väylaverkon kehittämishankkeiden valtion menoista. Ulkopuolisten rahoittajien (esim. kunnat ja yritykset) rahoitusosuudet budjetoidaan momentille sen mukaisesti, milloin valtio maksaa ne rahoittajille takaisin.

Hanke-erittely

	Hyväksytty	Valmis	Sopimusvaltuus	Arvioitu	Määräraha	Rahoitustarve
	y liikenteelle	liikenteelle	milj. €	käyttö milj. €	v. 2017 milj. €	myöhemmin milj. €
Keskeneräiset väylähankkeet						
Tiehankeet						
Vt 12 Tampereen rantaväylä	TA 2012/LTA 2013/II LTA 2016	2017	66,0	33,0	33,0	-
E18 Kehä III, 2. vaihe	TA 2013/LTA 2013	2016	110,0	69,5	14,0	-
Fennovoiman tieyhteys	TA 2015	2015	7,4	-	7,4	-
Yhteensä			183,4	102,5	54,4	-

Valtuuden käyttöön liittyvistä sitoumuksista ja sopimuksista aiheutuvat valtion menot (1 000 euroa)

	2017	2018	2019	2020—	Yhteensä vuodesta 2020 lähtien
Ennen vuotta 2017 tehdyt sitoumukset	54 400	-	-	-	54 400

Aikaisempien vuosien valtuuksia arvioidaan uusittavan noin 29,4 milj. euroa. Valtuuksien uusiminen aiheutuu hankkeiden etenemisen mukaan tehtävistä sopimuksista.

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Väylähankkeiden määrärahatarpeiden muutos	-1 600
Yhteensä	-1 600

2017 talousarvio	54 400 000
2016 II lisätalousarvio	2 000 000
2016 talousarvio	56 000 000
2015 tilinpäätös	22 100 000

79. *Elinkaarirahoitushankkeet* (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 107 000 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää väyläverkon kehittämisinvestointien toteuttamisesta elinkaarihankkeina aiheutuviin menoihin.

Valtuus

Momentin perusteluja muutetaan siten, että Liikennevirasto oikeutetaan tekemään sopimuksia hankkeeseen E18 Muurla—Lohja liittyen enintään 735 milj. eurolla.

Liikennevirasto oikeutetaan tekemään aikaisempina vuosina myönnettyjen valtuuksien mukaisia sopimuksia siltä osin kuin valtuuksia ei ole käytetty.

Selvitysosa: Momentille budjetoidaan kaikkien elinkaarihankkeiden valtion rahoitusosuuden edellyttämät määrärahat. Vuonna 2017 momentilta rahoitetaan kolmea elinkaarihanketta.

Aikaisemmin päätetyn hankkeen valtuuden tarkistus:

E18 Muurla—Lohja

Hankkeen valtuuden korotus 35 milj. eurolla 700 milj. eurosta 735 milj. euroon aiheutuu valtuusseurannan tulkinnasta, useista sähköveron korotuksista ja kiristyneistä turvallisuusmääräyksistä kunnossapidossa, ennakoitua suuremmista lisäsopimuksista sekä riittämättömäksi osoittautuneesta muutostyövarauksesta pitkän sopimuskauden varalle.

Hankkeen sopimuskausi jatkuu vuoteen 2029 asti. Momentilla 31.10.79 on riittävä rahoitus hankkeelle kehyskaudella 2017–2020, mutta lisävaltuuden aiheuttamat määrärahatarpeet tulee huomioida tulevilla kehyskausilla.

Hanke-erittely

			Sopimusvaltuus	Arvioitu käyttö	Määräraha v. 2017	Rahoitustarve myöhemmin
	Hyväksytty	Valmis liikenteelle	uus milj. €	milj. €	milj. €	milj. €
Keskeneräiset elinkaarihankkeet						
E18 Muurla—Lohja	LTA 2004/TA 2017	2008	735,0	326,3	43,0	365,7
E18 Koskenkylä—Kotka	TA 2010	2014	650,0	155,3	49,5	445,2
E18 Hamina—Vaalimaa	TA 2014	2018	660,0	14,6	14,5	571,0

	Hyväksytty	Valmis liikenteelle	Sopimusvaltuus milj. €	Arvioitu käyttö milj. €	Määräraha v. 2017 milj. €	Rahoitustarve myöhemmin milj. €
Yhteensä			2 045,0	496,2	107,0	1 381,9

Valtuuden käyttöön liittyvistä sitoumuksista ja sopimuksista aiheutuvat valtion menot (1 000 euroa)

	2017	2018	2019	2020—	Yhteensä vuodesta 2017 lähtien
Ennen vuotta 2017 tehdyt sitoumukset	107 000	123 000	114 000	1 144 029	1 488 902

Aikaisempien vuosien valtuuksia arvioidaan uusittavan noin 293,3 milj. euroa. Valtuuksien uusiminen aiheutuu hankkeiden etenemisen mukaan tehtävistä sopimuksista.

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Väylähankkeiden määrärahatarpeiden muutos	1 030
Yhteensä	1 030

2017 talousarvio	107 000 000
2016 II lisätalousarvio	3 056 000
2016 talousarvio	105 970 000
2015 tilinpäätös	100 992 000

20. Liikenteen viranomaispalvelut

Selvitysosa: Liikenteen viranomaispalveluilla turvataan liikennejärjestelmän toimivuutta ja turvallisuutta sekä luodaan edellytyksiä liikennejärjestelmän ja siihen liittyvien palvelujen innovatiiviseen kehittämiseen.

01. Liikenteen turvallisuusviraston toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 49 995 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää myös kansainvälisten järjestöjen jäsenmaksujen maksamiseen.

Selvitysosa: Liikenteen turvallisuusvirasto vastaa kaikkien liikennemuotojen viranomaispalveluista. Liikenteen viranomaispalvelut liittyvät liikennejärjestelmän turvallisuuteen, tietovarantoihin, toimintavarmuuteen ja markkinoihin.

Liikenteen turvallisuusviraston tehtävänä on muun muassa:

- liikenteen verotus-, rekisteröinti- ja valvontatehtävät
- liikennejärjestelmän lupa- ja valvontatehtävät
- liikennealan koulutukseen ja tutkintojen järjestämiseen liittyvät tehtävät
- viraston toimialaan kuuluvat liikennemarkkinoihin liittyvät tehtävät
- liikenteen turvallisuuden edistämiseen ja liikenteen ympäristövaikutuksiin kuuluvat tehtävät
- liikenteen viestintä- ja valistustehtävät
- liikennejärjestelmän toimivuuden varmistaminen normaaliolojen häiriötilanteissa ja poikkeusoloissa

Liikenteen turvallisuusviraston Trafín rooli yhteiskunnallisten vaikuttavuustavoitteiden ja hallinnonalan painopisteiden toteuttamisessa on:

- edistää liikenteen palvelumarkkinoiden ja asiakaslähtöisten palvelujen syntymistä mahdollistavalla sääntelyllä, suunnitelmallisella vaikuttamisella ja kokeiluilla
- pyrkiä ohjaamaan kuluttajakysyntää liikenteen energiareformia tukevilla palveluilla
- avata ja hyödyntää tietoa uusien liiketoimintamahdollisuuksien ja liikennepalvelujen aikaansaamiseksi
- turvata liikenne- ja viestintäyhteyksiä parantamalla liikenteen toimintavarmuutta ja turvallisuutta

Liikenne- ja viestintäministeriö asettaa alustavasti Liikenteen turvallisuusvirastolle vuodelle 2017 seuraavat keskeiset toiminnalliset tavoitteet, jotka tukevat pääluokkaperusteluissa asetettuja yhteiskunnallisen vaikuttavuuden tavoitteita sekä hallinnonalalle asetettuja muita tavoitteita.

Tulostavoite	2015 tot	2016 tavoite	2017 tavoite
--------------	-------------	-----------------	-----------------

TUOTOKSET JA LAADUNHALLINTA

1. Liikenteen ja viestinnän palvelumarkkinat ja palvelut

Liikennejärjestelmän sääntely on tarkoituksenmukaista ja mahdollistaa toimialan kehityksen.

- Ajoneuvojen liikennekelpoisuuspalvelujen käyttäjäystävällisyyden lisääminen

Katsastajille on tuotettu sähköinen oppimisympäristö. Laatumittaristoa on kehitetty monipuolisemmaksi. Arvio sääntelyn tarpeellisuudesta on tehty.

Sähköinen oppimisympäristö on käytössä. Uusi laatumittaristo on käytössä.

Arvioinnissa tunnistetut kehittämistoimenpiteet on toteutettu.

- Kuljettajien lupa- ja kelpoisuus-palveluiden kehittäminen käyttäjä-ystävällisemmäksi

Suunnitelma kuljettajatiedon kehittämiseksi on valmis. Suunnitelma tutkintopainotteiseen malliin siirtymiseksi on valmis.

Sähköistämisen käyttöönotto on toteutunut.

Toimenpiteet tutkintopainotteiseen malliin siirtymiseksi on tehty.

Tulostavoite	2015 tot	2016 tavoite	2017 tavoite
	Rautatieliikenteen kelpoisuussääntelyn uudistamiseksi on tehty ehdotus.	Rautatieliikenteen toimijoiden vaatimusten toimeenpano on aloitettu suunnitellusti.	
2. Liikenteen energiareformi <i>Fossiilisten polttoaineiden käyttö vähentyy (hiiletön liikenne)</i>			
- Ajoneuvokannan uudistaminen	Selvitys toimenpiteistä ajoneuvokannan uudistamiseksi on valmistunut.	Tunnistetut muutostarpeet on toimeenpantu.	
- Tieliikenteen vastuullisten kuljetusten yleistyminen	Liikenteen energiatehokkuussopimukset on korvattu tieliikenteen vastuullisuusmallilla.	Vastuullisuusmallin tunnettavuus ja siihen sitoutuneiden yritysten lukumäärä on mitattu. Vastuullisuuskulttuuritutkimus on tehty. Tunnistetut kehittämistoimenpiteet on toteutettu.	
- Lentoliikenteen hiilidioksidi-päästöjen kehittyminen kestäväällä tavalla.	Viranomaistoimien suunnitelma ja lähtötasoarviointi on tehty.	Tunnistetut kehittämistoimenpiteet on toteutettu ja arvioitu.	
- Vaihtoehtoisten ja puhtaampien polttoaineiden käytön lisääntyminen merenkulussa	Suunnitelma viraston toimista tavoitteen edistämiseksi on laadittu.		
3. Tiedon hyödyntäminen ja liiketoimintamahdollisuudet <i>Tieto on lisännyt uutta liiketoimintaa</i>			
- Sähköiset asiointikanavat ja tietojenvaihto	Digitaalinen Trafi – suunnitelma on laadittu. Uusia sähköisiä palveluja on otettu käyttöön. Viranomaisten välinen tiedonvaihtosuunnitelma on valmistunut.	Suunnitelma on toimeenpantu. Uusia sähköisiä palveluita on otettu käyttöön. Kansalaisten tiedonluovutuskerrat ovat vähentyneet.	
- Liikenteen tietojen hyödyntäminen uuden liiketoiminnan mahdollistamisessa	Trafin tietoon perustuvien palvelujen määrä on kasvanut vähintään 5 %. Avoimen datan määrää on lisätty.	Trafin tietoon perustuvien palvelujen määrä on kasvanut vähintään 5 %. Avoimen datan määrää on lisätty.	
- Automaation mahdollisuuksien hyödyntäminen	Ajoneuvojen varustetietojen rekisteröintitarpeet on selvitetty. Automaatiohankkeiden informaatiopalvelu toimii. Sähköistä RPAS-asiointia ja palveluja on kehitetty yhteistyössä.	Selvityksen mukaiset toimenpiteet on tehty. Informaatiopalvelu on arvioitu. Markkinaehtoista kotimaista RPAS-toimintaa on edistetty.	
4. Luottamus digitaalisiin palveluihin <i>Viraston tietojärjestelmät ja tieto ovat laadukkaita ja tietoturvallisia</i>	Liikenteen tietojärjestelmän ja tietovaraston jatkokehittämisestä on tehty suunnitelmat.	Jatkokehittäminen on edennyt suunnitelmien mukaan.	
5. Liikenne- ja viestintäverkot			

Talousarvioesitys 2017, Liikenne- ja viestintäministeriön ehdotus

Tulostavoite	2015 tot	2016 tavoite	2017 tavoite
<i>Liikennejärjestelmän toimintavarmuus ja turvallisuus ovat parantuneet</i>			
- Liikennejärjestelmän tavoitteiden ja tilan seuranta ja kehittäminen yhteistyössä hallinnonalan kanssa.	Liikennejärjestelmän tavoitteiden ja tilan seuranta on laajennettu.	Seurannan toimivuus on arvioitu ja jatkokehitystarpeet on tunnistettu.	
- Liikennejärjestelmän varautumis- ja huoltovarmuustyön koordinointi hallinnonalalla	Liikennejärjestelmän varautumis- ja huoltovarmuustoimijoiden roolien mukainen osallistuminen on suunniteltu.	Tunnistetut kehittämistoimenpiteet on toteutettu ja arvioitu.	
- Uusien toimintatapojen käyttöönotto	Aluskatsastusten uudet toimintamallit ovat käytössä. Riski- ja suorituskykyperusteista toimintatapaa on sovellettu valvontasuunnitelmassa. Tieliikenteen turvallisuuden sidosryhmäyhteistyön koordinointi on aloitettu.	Aluskatsastusten uudet toimintamallit on arvioitu. Riski- ja suorituskykyperusteista toimintatapaa on sovellettu myös lupatoiminnoissa. Sidosryhmäyhteistyön koordinointi on kehitetty palautteen perusteella.	
Palvelutaso			
Asiakastyytyväisyys, asiakkaat (asteikko 1—5)	3,5	3,6	3,6
Asiakastyytyväisyys, sidosryhmät (asteikko 1—5)	3,6	3,6	3,6
TOIMINNALLINEN TEHOKKUUS			
Tuottavuus			
Työn tuottavuuden kasvu-% vähintään	6,62	1	1
Kokonaistuottavuuden kasvu-% vähintään	7,94	2	2
Julkisoikeudellisten suoritteiden kustannusvastaavuus, % (kolmen vuoden keskiarvo, %)	101	100...106	100...106
Liiketaloudellisten suoritteiden kustannusvastaavuus, % (kolmen vuoden keskiarvo)	107	113...120	120...127

Liikenteen turvallisuusviraston bruttomenot ovat noin 141,3 milj. euroa. Tästä maksullisen toiminnan tuloilla katetaan 91,0 milj. euroa ja 50,3 milj. euroa nettomäärärahalla. Nettomäärärahan mitoituksessa on otettu huomioon momentille 11.19.05 budjetoitua lentoliikenteen valvontamaksua vastaavat menot 12,5 milj. euroa, katsastustoiminnan valvontamaksua vastaavat menot 7,3 milj. euroa ja kaupunkiraideliikenteen valvontamaksua vastaavat menot 40 000 euroa. Ajoneuvoverotustehtävän menot ovat 12,9 milj. euroa. Keskeisimmät julkisoikeudelliset suoritteet tulonmuodostuksen kannalta ovat tieliikenteen ajoneuvojen rekisteröintiin ja liikenteeseen ottoon, ajokokeisiin, tutkintoihin ja ajokortteihin liittyvät suoritteet sekä erilaiset henkilöiden pätevyteen liittyvät suoritteet.

Toiminnan menot ja tulot (1 000 euroa)

	2015 toteutuma	2016 varsinainen talousarvio	2017 esitys
Bruttomenot	135 389	138 106	140 990
Bruttotulot	84 442	90 240	90 995
Nettomenot	50 947	47 866	49 995
Siirtyvät erät			
— siirtynyt edelliseltä vuodelta	15 685		
— siirtynyt seuraavalle vuodelle	14 085		

Maksullisen toiminnan kustannusvastaavuuslaskelma (1 000 euroa)

	2015 toteutuma	2016 varsinainen talousarvio	2017 esitys
Tuotot			
Julkisoikeudelliset suoritteet	74 455	81 023	80 865
— Ajoneuvojen rekisteröinti	37 895	32 433	29 680
— Ajo-oikeudet ja tutkinnot	23 489	35 274	33 792
— Luvat ja valvonta	13 071	13 316	17 393
Liiketaloudelliset suoritteet (tietopalvelu)	9 590	9 217	10 130
Tuotot yhteensä	84 045	90 240	90 995
Kustannukset			
Julkisoikeudelliset suoritteet	77 626	80 985	83 641
— Ajoneuvojen rekisteröinti	35 516	30 819	27 765
— Ajo-oikeudet ja tutkinnot	25 147	34 144	36 623
— Luvat ja valvonta	16 963	16 022	19 253
Liiketaloudelliset suoritteet (tietopalvelu)	9 131	9 217	7 215
Kustannukset yhteensä	86 757	90 202	90 856
Ylijäämä (+)/Alijäämä (-)			
Julkisoikeudelliset suoritteet	-3 171	38	-2 776
— Ajoneuvojen rekisteröinti	2 379	1 614	1 915
— Ajo-oikeudet ja tutkinnot	-1 658	1 130	-2 831
— Luvat ja valvonta	-3 892	-2 706	-1 860
Liiketaloudelliset suoritteet (tietopalvelu)	459	0	2 915
Ylijäämä (+)/Alijäämä (-) yhteensä	-2 712	38	139
Kustannusvastaavuus, %			
Julkisoikeudelliset suoritteet	96	100	97
— Ajoneuvojen rekisteröinti	107	105	110
— Ajo-oikeudet ja tutkinnot	93	103	92
— Luvat ja valvonta	77	83	90
Liiketaloudelliset suoritteet (tietopalvelu)	105	100	140
Kustannusvastaavuus, % yhteensä	97	100	100

Veroluonteisen toiminnan kustannusvastaavuuslaskelma (1 000 euroa)

	2015 toteutuma	2016 varsinainen talousarvio	2017 esitys
Tuotot			
Lentoliikenteen valvontamaksu	11 451	11 451	12 451
Katsastustoiminnan valvontamaksu	7 751	7 260	7 260
Kaupunkiraideliikenteen valvontamaksu	-	40	40
Tuotot yhteensä	19 202	18 751	19 851
Kustannukset			
Lentoliikenteen valvontamaksu	11 510	11 870	12 510
Katsastustoiminnan valvontamaksu	6 472	7 260	7 260
Kaupunkiraideliikenteen valvontamaksu	-	40	40
Kustannukset yhteensä	17 982	19 170	19 810
Ylijäämä (+)/Alijäämä (-)			
Lentoliikenteen valvontamaksu	-59	-419	-59
Katsastustoiminnan valvontamaksu	1 279	-	-
Kaupunkiraideliikenteen valvontamaksu	-	-	-
Ylijäämä (+)/Alijäämä (-) yhteensä	1 220	-419	-59
Kustannusvastaavuus, %			
Lentoliikenteen valvontamaksu	99	96	100
Katsastustoiminnan valvontamaksu	120	100	100
Kaupunkiraideliikenteen valvontamaksu	-	100	100
Kustannusvastaavuus, %	107	98	100

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Ajoneuvoverotuksen laajennus: veneet ja moottoriajoneuvot (HO)	1 736
Lentoliikenteen valvontamaksun tarkistus	1 000
Merenkulun asiantuntija, väliaikaisen muutoksen palautus	200
Hankinnasta maksuun -säästö (HO 2015)	-15
Kirjanpidon keskittäminen (HO 2015)	-8
Palkkaliukumasäästö	-54
Palkkausten tarkistukset	-23
Toimintamenojen tuottavuussäästö	-252
Toimintameno-säästö (HO 2015)	-350
VaEL-maksun väliaikainen alentaminen	-163
Tasomuutos	58
Yhteensä	2 129

2017 talousarvio	49 995 000
2016 II lisätalousarvio	-163 000
2016 talousarvio	47 866 000
2015 tilinpäätös	49 346 000

(40.) Ajoneuvojen romutuspalkkiokokeilu (siirtomääräraha 2 v)

2015 tilinpäätös 8 000 000

41. Tieliikenteen turvallisuustoiminnan edistäminen (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään 9 100 000 euroa.

Määrärahasta saa myöntää avustusta tieliikenteen turvallisuustoiminnan edistämisen valtionavustuksesta annetun valtioneuvoston asetuksen (xxx/2016) mukaisesti

- 1) yleiseen tieliikenteen turvallisuustoimintaan ja
- 2) kehittämishankkeisiin, kokeiluihin ja turvallisuustutkimukseen

Määräraha budjetoidaan maksatuspäätösperusteisena.

Selvitysosa: Määrärahalla edistetään tieliikenteen turvallisuutta koskevien liikennepoliittisten tavoitteiden toteutumista. Määräraha perustuu vakuutusyhtiöiltä kerättävään liikenneturvallisuusmaksuun, joka tuloutetaan momentille 11.19.05.

Määrärahan arvioidaan jakautuvan seuraavasti:

Määrärahan käytön arvioitu jakautuminen (1 000 euroa)	
Yleinen tieliikenteen turvallisuustoiminta	8 900
Kehittämishankkeet, kokeilut ja turvallisuustutkimus	200
Yhteensä	9 100

2017 talousarvio 9 100 000

30. Liikenteen tukeminen ja ostopalvelut

Selvitysosa: Merenkulkupolitiikan tavoitteena on turvata Suomen kauppalaivaston myönteinen kehitys, suomalaisten merenkulkijoiden työllisyys ja huoltovarmuus. Oman kauppalaivaston tarvetta korostaa Suomen syrjäinen sijainti ja ulkomaankaupan riippuvuus merikuljetuksista Itämeren yli. Jo pelkästään huoltovarmuusnäkökohdat edellyttävät riittävän suurta kotimaista tonnistoa. Kauppalaivaston määrä on viime vuosina asteittain noussut. Suomalaisten alusten osuus merikuljetuksista on vakiintunut hieman yli 30 %:n tasolle (tuonnissa runsas 40 %, viennissä hieman yli 20 %).

Kaukoliikenteessä joukkoliikenteen peruspalvelutasoa voidaan turvata ostamalla liikennettä tai myöntämällä yksinoikeuksia julkisen palveluvelvoitteen vastineeksi silloin kun riittävät yhteydet eivät synny markkinaehtoisesti. Peruspalvelutasoa tarkastellaan liikennejärjestelmätasolla, joten riittää, että määränpäähän päästään yhtäkin liikennemuotoa käyttäen.

Joukkoliikennejärjestelmää kehitetään vahvasti palvelutasojatteluun suuntaan. Palvelutaso perustuu asiakastarpeisiin, yhteiskunnallisiin tavoitteisiin sekä käytettävissä oleviin resursseihin. Neljällä

suurimmalla kaupunkiseudulla tavoitteena on yksityisautoilun kanssa kilpailukykyinen joukkoliikenne erityisesti työmatkoilla. Keskisuurilla kaupunkiseuduilla pyritään houkuttelevaan joukkoliikenteen tarjontaan. Pienillä kaupunkiseuduilla ja kaupunkiseutujen läheisillä haja-asutusalueilla pyritään joukkoliikenteen peruspalvelutasoon.

Joukkoliikennelain mukaisesti joukkoliikenteen järjestämistavat muuttuivat 1.7.2014 alkaen. Muutos tapahtuu asteittain 2.12.2019 mennessä. Muutos vaikuttaa myös valtionavustuksella tuettaviin lipputyyppeihin.

Joukkoliikenteen matkustajainformaation, tietojärjestelmien sekä yhteiskäyttöisten maksujärjestelmien kehitystä edistetään. Pitkällä aikavälillä valtion rahoituksella tullaan ostamaan tai avustamaan liikennettä vain sellaisilta toimijoilta, jotka sitoutuvat joukkoliikenteen yhteiseen maksu- ja informaatiojärjestelmien kehittämistyöhön.

Saaristoliikenteen lauttojen ja yhteysalusten palvelut turvataan nykytasolla.

42. Valtionavustus koulutuksesta (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 841 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää valtionavustuksen maksamiseen rautatieliikenteen ammattikoulutuksen järjestämisestä aiheutuviin kustannuksiin.

Selvitysosa: Määräraha on tarkoitettu rautatiealan toimijoista riippumattomalle ja laaja-alaista rautatiealan ammatillista koulutusta eri tehtäviin tarjoavalle oppilaitokselle tai osakeyhtiölle.

2017 talousarvio	841 000
2016 talousarvio	841 000
2015 tilinpäätös	841 000

43. Meriliikenteessä käytettävien alusten kilpailukyvyn parantaminen (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 101 820 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää meriliikenteessä käytettävien alusten kilpailukyvyn parantamisesta annetun lain (1277/2007) mukaisen tuen maksamiseen kauppa-alusluetteloon merkityille aluksille.

Selvitysosa: Aluksille maksettava tuki vastaa yleisesti verovelvollisten merenkulkijoiden osalta merenkulkijan kauppa-alusluetteloon merkityltä alukselta saamasta merityötulosta toimitettujen ennakonpidätysten sekä työnantajan merimieseläkevakuutusmaksun ja tapaturmavakuutusmaksun määrää. Rajoitetusti verovelvollisten osalta tuki vastaa vain toimitetun lähdeveron ja työnantajan maksaman sosiaaliturvamaksun määrää.

Vuonna 2017 tukea maksetaan 1.7.2016—30.6.2017 välisenä aikana syntyneistä kustannuksista. Matkustaja-aluksilla, jotka saavat kuljettaa enemmän kuin 120 matkustajaa, tuki vastaa verohallinnolle toimitettujen ja maksettujen työnantajasuoritusten osalta ennakonpidätysten, työnantajan sosiaaliturvamaksujen sekä lähdeveron määrää ajalta 1.11.2016—31.10.2017.

Vuonna 2015 tukea maksettiin 87,304 milj. euroa. Kauppa-alusluettelossa arvioidaan vuonna 2017 olevan 112 tuen piiriin kuuluvaa alusta, joista 96 on lastialuksia ja 16 matkustaja-aluksia. Luetteloon merkittyjen alusten bruttovetoisuuden arvioidaan olevan yhteensä noin 1 537 000.

Hallitus antaa eduskunnalle talousarvioesitykseen liittyvän esityksen meriliikenteessä käytettävien alusten kilpailukyvyn parantamisesta annetun lain muuttamiseksi. Hallituksen esityksessä tuki laajennetaan kattamaan myös merenmittausalukset. Tuen laajentamisen kustannusvaikutus arvioidaan olevan noin 1 milj. euroa. Miehistötukilakiin tehtäisiin myös täsmennyksiä, joissa otetaan huomioon verolainsäädäntöön tehdyt muutokset. Näiden muutosten kustannusvaikutus on 400 000 euroa.

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Tuen laajennus merenmittausaluksiin	1 000
Verolainsäädännön muutokset	400
Yhteensä	0

2017 talousarvio	101 820 000
2016 talousarvio	100 420 000
2015 tilinpäätös	87 304 118

(46.) Alusinvestointien ympäristötuki (siirtomääräraha 3 v)

2015 tilinpäätös	—
------------------	---

51. Luotsauksen hintatuki (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään 4 200 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää Saimaan alueen luotsaukseen luotsauslain (940/2003) mukaisen luotsauksen hintatuen maksamiseen.

Määräraha budjetoidaan maksatuspäätösperusteisena.

Selvitysosa: Luotsauslain mukaan Saimaan kanavalla ja Saimaan vesistöalueella peritään alennettuun yksikköhintaan perustuvaa luotsausmaksua. Alennettu yksikköhinta on enintään kaksi kolmasosaa varsinaisesta yksikköhinnasta. Tämän johdosta liiketaloudellisesti kannattamatonta Saimaan alueen lakisääteistä luotsausta varten on tarkoitus maksaa momentin mukaista hintatukea luotsauspalveluja tuottavalle yhtiölle.

Luotsausmatkat ovat Saimaan alueella huomattavasti pidemmät kuin meriliikenteessä. Yleisen luotsausmaksun ja Saimaan luotsausmaksun välistä erotusta korvataan siten, että se on enintään Saimaan alueen (ml. kanava) alijäämän suuruinen.

2017 talousarvio	4 200 000
2016 talousarvio	4 200 000
2015 tilinpäätös	4 200 000

63. Joukkoliikenteen palvelujen osto ja kehittäminen (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 84 474 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

- 1) liikenteenharjoittajille maksettaviin korvauksiin julkisia palveluhankintoja koskevien sopimusten mukaisesti siten kuin palvelusopimusasetuksessa (EY) N:o 1370/2007 säädetään
- 2) junaliikenteen palvelujen ostoihin
- 3) lentoliikenteen palvelujen ostoihin
- 4) Merenkurkun laivaliikenteen palvelujen ostoihin
- 5) alueellisen ja paikallisen liikenteen ostoihin sekä hintavelvoitteiden korvaamiseen ja lippujärjestelmän perustamis- ja käyttökustannuksiin
- 6) suurten kaupunkiseutujen joukkoliikenteen tukemiseen
- 7) keski suurten kaupunkiseutujen joukkoliikenteen tukemiseen
- 8) joukkoliikenteen kehittämishankkeisiin ja muihin joukkoliikenteen käyttöä edistäviin menoihin sekä liikkumisen ohjaukseen

Määrärahasta saa myöntää avustusta joukkoliikenteen valtionavustuksesta annetun valtioneuvoston asetuksen (1273/2013) mukaisesti kunnille ja muille yhteisöille.

Määrärahaa saa käyttää myös kulutusmenojen maksamiseen.

Määräraha budjetoidaan siirtomenojen osalta maksatuspäätösperusteisena.

Selvitysosa: Määräraha on tarkoitettu joukkoliikennelain (869/2009) mukaisiin menoihin sekä eräisiin muihin joukkoliikenteen palvelujen tuottamiseen ja joukkoliikenteen edistämiseen ja kehittämiseen sekä liikkumisen ohjaukseen osoitettaviin menoihin.

Joukkoliikennelain mukaisesti joukkoliikenteen järjestämistavat muuttuivat 1.7.2014 alkaen. Muutos tapahtuu asteittain 2.12.2019 mennessä. Joukkoliikenteen järjestämistavan muutos tarkoittaa sitä, että valtio korvaa alueellisia ostoja pääsääntöisesti liikenteenharjoittajille suoraan eikä enää avusta kuntia. Kunnat maksavat myös jatkossa osuutensa kustannuksista. Bruttomallilla järjestettävän liikenteen osalta valtio saa lipputulot, jotka budjetoidaan valtion talousarvion tuloihin. Näiden tulojen lisäksi sinne budjetoidaan myös Kelan toisen asteen opiskelijoille myöntämä koulumatkatuki ja valtakunnalliseen lippu- ja maksujärjestelmään liittyviä muita tuloja. Vuoden 2017 osalta momentin mitoituksessa on otettu huomioon 3 700 000 euroa lipputuloina, jotka on budjetoitu tuloarviona momentille 12.31.10.

Määrärahan arvioitu käyttö (1 000 euroa)

Junaliikenteen ostot	30 170
Alueellisen ja paikallisen liikenteen ostot, hintavelvoitteet ja kehittäminen	33 529
Suurten kaupunkiseutujen joukkoliikennetuki	9 750

Keskisuurten kaupunkiseutujen joukkoliikennetuki	8 125
Lentoliikenteen palvelujen osto	1 000
Merenkurkun liikenne	250
Kehittämishankkeet	750
Liikkumisen ohjaus	900
Yhteensä	84 474

Junaliikenteen osto

Valtion ja VR-Yhtymä Oy:n välinen uusi sopimus junaliikenteen ostoista vuosille 2016—2019 kattaa sekä junien kaukoliikenteen että Helsingin seudun liikenne -kuntayhtymän alueen ulkopuolisen lähiliikenteen. Sopimuksen arvo nelivuotisella sopimuskaudella on 120,68 milj. euroa. Sopimuksella ostettavan liikenteen lisäksi VR-Yhtymä Oy on velvollinen hoitamaan henkilöjunaliikenteen yksinoikeutta koskevan käyttöoikeussopimuksen 3.12.2009—31.12.2019 mukaista liikennettä siten kuin liikenne- ja viestintäministeriö määrittelee.

Kaukojunaliikenteen tukemisessa tavoitteena on pitää yllä ja nostaa junaliikenteen palvelutasoa ja joukkoliikenteen kulkutapaosuutta. Junaliikenteen ostoilla tyydytetään tarpeelliseksi arvioituja alueellisia ja valtakunnallisia matkustustarpeita siltä osin kuin näitä palveluja ei pystytä järjestämään markkinaehtoisesti ja siinä laajuudessa kuin vuosittain tarkoitukseen myönnettävä määräraha riittää. Lähiliikenteen ostolla mahdollistetaan korkeampi palvelutaso kuin mihin suorat lipputulot antavat mahdollisuuden. Ostoilla mahdollistetaan liikennepoliittisesti tarpeelliseksi katsottava rautateiden lähiliikenne siinä laajuudessa kuin vuosittain tarkoitukseen myönnettävä määräraha riittää.

Alueellisen ja paikallisen liikenteen ostot, hintavelvoitteet ja kehittäminen

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukset rahoittavat maaseudun peruspalveluluonteista linja-autoilla ja takseilla harjoitettavaa joukkoliikennettä sekä siirtymäajan mukaisia seutu- ja työmatkalippuja koskevia hintavelvoitteita. Lisäksi ne hankkivat alueensa liikennettä kilpailutetuilla sopimuksilla, joiden rahoitukseen kunnat voivat osallistua. Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten myöntämän tuen perusteet määritellään valtioneuvoston asetuksessa joukkoliikenneavustuksista. Joukkoliikenteen tuella kompensoidaan myös seutu-, kaupunki- ja työmatkalippujen hintavelvoitetta liikenteessä, jota liikennöidään siirtymäajan sopimuksilla. Tähän tarkoitukseen käytettävän rahoituksen edellytyksenä on, että kunta osallistuu julkisen palvelun velvoitteen kustannuksiin vähintään yhtä suurella osuudella kuin valtio.

Alueellisen ja paikallisen liikenteen kehittämistoimien painopisteenä ovat liikenteen suunnittelu ja henkilökuljetusten koordinoinnin edistäminen ja kehittäminen. Tämän lisäksi rahoitusta käytetään lippujärjestelmän perustamis- ja käyttökustannuksiin.

Suurten kaupunkiseutujen joukkoliikenne

Valtio avustaa 9,75 milj. euron määrärahalta Helsingin, Tampereen, Turun ja Oulun seutujen joukkoliikennettä edellyttäen, että rahoitus nostaa seutujen joukkoliikenteen palvelutasoa ja siten lisää joukkoliikenteen käyttöä ja markkinaosuutta sekä parantaa sen kilpailukykyä. Lisäksi valtio rahoituksellaan myötävaikuttaa siihen, ettei liittyminen joukkoliikenteen järjestämisestä vastaavaan viranomaiseen aiheuttaisi kunnalle kohtuutonta kustannustaakkaa. Valtionavustuksen edellytyksenä on, että valtion rahoitus on kytketty MAL-aiesopimuksessa sovittuihin kehittämistoimiin, joilla voidaan varmistaa rahoituksen vaikuttavuus ohjelman tavoitteiden mukaisesti. Kehysneuvotteluissa päätettyjen sopeutustoimien kohdistaminen suurten kaupunkiseutujen joukkoliikennetukeen vaikuttaa myös MAL-aiesopimuksessa sovittuihin kehittämistoimien rahoittamiseen.

Valtio avustaa suuria kaupunkiseutuja enintään 50 prosentilla hyväksyttävistä kustannuksista.

Keskisuurten kaupunkiseutujen joukkoliikenne

Valtio avustaa keskisuurten kaupunkiseutujen joukkoliikennettä yhteensä 8,125 milj. euron määrärahalta edellyttäen, että ne ovat laatineet aiesopimuksen joukkoliikenteen kehittämisohjelman toteuttamisesta ja että ne osallistuvat kehittämistoimien rahoitukseen vähintään 50 %:lla hyväksyttävistä kustannuksista. Kehysneuvotteluissa päätettyjen sopeutustoimien kohdistaminen keskisuurten kaupunkiseutujen joukkoliikennetukeen vaikuttaa myös kaupunkiseutujen kanssa tehdyissä aiesopimuksissa sovittujen kehittämistoimenpiteiden rahoittamiseen.

Lentoliikenne

Lentoliikennettä voidaan ostaa paikkakunnille, joille matka-aika Helsingistä junalla on yli 3 tuntia. Säännöllisen lentoliikenteen ostolla turvataan erityisesti elinkeinoelämälle tarpeellisia yhteyksiä. Myös paikalliset ja alueelliset tahot osallistuvat kyseisten liikenteiden rahoittamiseen. Vuonna 2015 Helsingin ja Savonlinnan välisessä ostoliikenteessä matkusti 11 000 matkustajaa. Uusi Helsinki—Savonlinna -reitillä säännöllisen lentoliikenteen sopimus on voimassa 11.1.2016—22.12.2017. Helsinki—Pori -reitille asetettiin julkinen palveluvelvoite edellyttäen, että Porin kaupunki vastaa ostoliikenteen kustannuksista. Porin kaupunki on tehnyt ostoliikennesopimuksen Helsinki—Pori -reitille ajalle 1.2.—16.12.2016 ja vastaa reitistä aiheutuvista kustannuksista.

Merenkurkun liikenne

Merenkurkun laivaliikenteen ostamisen tavoitteena on turvata ympärivuotinen matkustajalauttaliikenne Vaasan ja Uumajan välille. Vuoden 2014 alusta voimaan tullutta kolmivuotista sopimusta on tarkoitus jatkaa sopimuksen mukaisilla 2+2 optiovuosilla. Suomen valtion maksuosuus on enintään 50 % ostokustannuksista. Vuonna 2017 matkustajia arvioidaan olevan noin 175 000 henkilöä.

Kehittämishankkeet

Valtakunnallisella strategisella kehittämistoiminnalla pyritään edistämään joukkoliikenteen toimintaedellytyksiä, kilpailukykyä ja houkuttelevuutta pitkällä aikavälillä. Kehittämishankkeisiin kohdistetaan 0,750 milj. euroa. Kehittämishankkeiden valtion avustuksen edellytyksenä on, että valtionavustuksen saajat osallistuvat vähintään yhtä suurella panostuksella kustannuksiin ja että kehittämishankkeiden tulokset palvelevat myös valtakunnallisia joukkoliikenteen kehittämistavoitteita.

Liikkumisen ohjaus

Määrärahaa kohdistetaan 0,9 milj. euroa liikkumisen ohjaukseen. Liikkumisen ohjauksella myötävaikutetaan joukkoliikenteen ohella myös kävelyn ja pyöräilyn kulkutapaosuuden kasvattamiseen erityisesti kaupunkiseuduilla. Keinoina on muun muassa informaatio-ohjaus, markkinointi ja palvelujen kehittämisen tukeminen.

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Joukkoliikenteen lipputulojen tarkistus	1 700
Yhteensä	1 700

2017 talousarvio	84 474 000
2016 talousarvio	82 774 000
2015 tilinpäätös	103 159 000

64. Saariston yhteysalusliikennepalvelujen ostot ja kehittäminen (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 12 990 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

- 1) saariston yhteysalusliikennepalveluihin ja niistä aiheutuviin kulutusmenoihin sekä selvityksiin ja tiedottamiseen
- 2) saariston yhteysalusliikenteen käyttämien laitureiden kunnostamiseen
- 3) yhteysalusliikennettä korvaavien yksityisluonteisten jääteiden kunnossapidon avustamiseen
- 4) aikaisempina vuosina ja varainhoitovuonna myönnettyistä valtuuksista aiheutuvien menojen maksamiseen.

Lisäksi määrärahasta saa myöntää avustuksia saariston kulkuyhteyksiä hoitaville liikenteenharjoittajille valtioneuvoston asetuksen (371/2001) mukaisin perustein.

Määräraha budjetoidaan avustusten osalta maksatuspäätösperusteisena.

Valtuus

Varsinais-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus oikeutetaan solmimaan 5-vuotisia kokonaispalvelusopimuksia saariston yhteysalusliikennepalvelujen ostamisesta enintään 10 700 000 euron kokonaiskustannusten määrästä.

Selvitysosa: Saariston kehityksen edistämiseksi annetun lain (494/1981) mukaan valtion on pyrittävä huolehtimaan siitä, että saariston vakituisella väestöllä on käytettävissä kuljetuspalvelut.

Yhteysalusliikenne on Liikenneviraston vastuulla olevaa liikennettä ja se kattaa lähes kaikki Saaristomeren ja Suomenlahden asutut saaret, joihin ei ole tieyhteyttä. Varsinais-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus hankkii yhteysalusliikennepalvelut kilpailuttamalla. Yhteysalusliikenteen matkustajamäärän vuonna 2017 arvioidaan olevan noin 210 000 henkilöä. Menot matkustajaa kohden ovat noin 62 euroa yhteysalusreittien varrella olevaa vakinaista asukasta kohden, noin 19 300 euroa vuodessa.

Avustuksilla pyritään säilyttämään kulkumahdollisuudet sellaisten saaristoalueiden asukkaille, joilla ei ole käytettävissä yhteysalusliikennettä. Avustus kohdistuu lähinnä Suomenlahden sekä Turunmaan saariston henkilö- ja tavarakuljetusten järjestämiseen.

Uusilla valtuuksilla turvataan Nauvon pohjoisen sekä Rymättylän reittien yhteysalusliikennepalvelujen ostaminen kokonaispalveluina, joissa palveluntuottajat vastaavat näillä reiteillä liikennöivien alusten hankinnasta ja ylläpidosta. Yhteysalusliikennepalvelut on tarkoitettu kilpailuttamiseksi vuoden 2017 aikana. Sopimusten mukainen kokonaispalvelu koskisi vuosia 2019—2023. Yhteysalusliikennöintipalveluista arvioidaan aiheutuvan menoja noin 2 140 000 euroa vuodessa vuosina 2019—2023.

Saariston liikennepalvelujen kokonaisuuden kehittämiseksi on käynnistetty hanke, jonka tavoitteena on edistää monipuolisten, asiakkaiden tarpeiden mukaan joustavien saariston liikenne- ja kuljetuspalvelujen tarjontaa mm. purkamalla markkinoille tulon esteitä. Hanke saattaa vaikuttaa yhteysaluspalvelujen hankintaan tulevaisuudessa.

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Tasomuutos	490
Yhteensä	490

2017 talousarvio	12 990 000
2016 talousarvio	12 500 000
2015 tilinpäätös	12 225 000

66. Yhteysalusliikennepalvelujen ostosopimukset (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 5 303 000 euroa.

Määräraha budjetoidaan maksatuspäätösperusteisena.

Selvitysosa: Kotka—Pyhtään ja Hiittisten reittien yhteysalusliikennepalvelujen ostaminen kokonaispalveluina kilpailutettiin vuoden 2012 aikana. Palveluntuottajat ovat vastanneet Kotka—Pyhtään ja Hiittisten reiteillä liikennöivien alusten hankinnasta ja ylläpidosta. Sopimuksen mukainen kokonaispalvelu koskee vuosia 2014—2023. Yhteysalusliikennöintipalveluista arvioidaan aiheutuvan menoja noin 5 303 000 euroa vuodessa vuosina 2014—2023. Kotka—Pyhtään ja Hiittisten reiteillä matkustajamäärän vuonna 2017 arvioidaan olevan noin 30 000 henkilöä. Menot matkustajaa kohden ovat noin 175 euroa yhteysalusreittien varrella olevaa vakinaista asukasta kohden, noin 43 100 euroa vuodessa.

2017 talousarvio	5 303 000
2016 talousarvio	5 303 000
2015 tilinpäätös	5 303 000

40. Viestintäpalvelut ja -verkot sekä viestinnän tukeminen

Selvitysosa: Merkittävä osa yhteiskunnan palveluista tuotetaan ja kulutetaan viestintäpalveluja ja -verkoja hyödyntäen ja niiden merkitys lisääntyy digitalisaatiokehityksen myötä. Toimialan viranomaistoiminnot rahoitetaan pääosin toimialalta kerättävillä varoilla. Verkot ja palvelut tuotetaan pääosin markkinaehtoisesti kysyntään vastaten. Julkisia varoja käytetään varmistamaan peruspalveluiden saatavuus. Lisäksi mediatoimialan sopeutumista murrosvaiheessa edistetään viestintäpoliittisin toimin.

01. Viestintäviraston toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 11 317 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää myös kansainvälisten järjestöjen jäsenmaksujen maksamiseen. Niiden osalta määräraha budjetoidaan maksuperusteisena.

Selvitysosa: Viestintävirasto vastaa viestintätoimialan viranomaissääntely-, valvonta-, ohjaus-, hallinto- ja palvelutehtävistä. Viestintäviraston tehtävänä on muun muassa

- valvoa tele-, radio-, televisio- ja postitoimintaa ja myöntää televisio- ja radiotoiminnan toimilupia
- edistää sähköisen viestinnän toimivuutta, häiriöttömyyttä ja turvallisuutta sekä markkinoiden toimivuutta
- edistää tietoturvaa ja yksityisyyden suojaa sähköisessä viestinnässä
- hoitaa radiotaajuuksia ja teletoimintaa sekä viestintäverkkojen ja -palvelujen numerointia ja tunnuksia koskevaa hallintoa
- selvittää radioviestinnän häiriöitä sekä verkko- ja viestintäpalveluihin kohdistuvia tietoturvaloukkauksia ja niiden uhkia
- kerätä tietoa ja tiedottaa verkko- ja viestintäpalvelujen saatavuudesta, laadusta, hinnoista ja toimivuudesta sekä tietoturvaloukkauksista ja niiden uhkista
- ohjata toimialansa teknistä toteutusta antamalla ohjeita, suosituksia ja määräyksiä sekä koordinoita telealan standardointia.

Viestintäviraston rooli hallinnonalan yhteiskunnallisten vaikuttavuustavoitteiden saavuttamisessa ja painopisteiden toteuttamisessa on edistää sähköisten palveluiden kehittymistä ja käyttöä sekä markkinoiden läpinäkyvyyttä, lisätä luottamusta digitaalisiin palveluihin ja toimintatapoihin, varmistaa viestintäverkkojen toimintavarmuutta, peruspalvelujen saatavuutta ja toimivuutta.

Liikenne- ja viestintäministeriö asettaa alustavasti Viestintävirastolle vuodelle 2017 seuraavat keskeiset toiminnalliset tavoitteet, jotka tukevat pääluokkaperusteluissa asetettuja yhteiskunnallisen vaikuttavuuden tavoitteita sekä hallinnonalalle asetettuja muita tavoitteita.

Tulostavoite	2015 toteutuma	2016 tavoite	2017 tavoite	2019 tavoite
TUOTOKSET JA LAADUNHALLINTA				
Liikenteen ja viestinnän palvelut ja palvelumarkkinat				
<i>Viestintävirasto edistää sähköisten palvelujen kehittymistä ja käyttöä</i>				
Verkkotunnusten välittäjämalli otetaan käyttöön aikataulussa. Välittäjämallin käyttöönoton pvm, verkkotunnusten määrän kasvu %:a vuodessa	-	5.9.2016	4	4
Fi-juuren nimipalvelun käytettävyyss. Osuus ajasta, jonka fi-juuren nimipalvelut ovat käytettävissä, %	100	100	100	100
Sähköisen tunnistamisen kansallinen luottamusverkosto käynnistyy aikataulussa.				
Verkoston käynnistymisen pvm 1.5.2017	-	Valmisteilla	1.5.2017	-
<i>Viestintävirasto edistää markkinoiden läpinäkyvyyttä</i>				
MONITORi-palvelun käyttö. Palvelun kävijämäärä/kk	-	4 000	6 000	10 000
MONITORi-palvelun toimivuus ja hyödyllisyys.				
Asiakaskysely palvelun käyttäjille (asteikko 1—5)	-	3,5	3,6	3,7

Talousarvioesitys 2017, Liikenne- ja viestintäministeriön ehdotus

Tulostavoite	2015 toteutuma	2016 tavoite	2017 tavoite	2019 tavoite
Elinvoimainen media-ala				
<i>Televisio- ja radiotoiminnan harjoittamisen hallinnollinen taakka kevenee</i>				
Televisio- ja radiotoimijoiden tyytyväisyys toimilupamenettelyyn on hyvällä tasolla, asiakas- ja sidosryhmäkysely (asteikko 1—5)	-	3,5	3,6	3,7
Luottamuksen palauttaminen internetiin				
<i>Luottamus internetiin kasvaa</i>				
Kansalaisten, yritysten ja julkisyhteisöjen tietoturvatietoisuus, luottamus viestintäpalveluihin sekä tyytyväisyys Viestintävirastoon viestinnän luottamuksellisuuden ja tietoturvan parantamisessa ovat hyvällä tasolla, asiakas- ja sidosryhmäkysely (asteikko 1—5)	-	3,5	3,6	3,7
Liikenne- ja viestintäverkot				
<i>Viestintäverkkojen toimintavarmuus paranee</i>				
Viestintäverkkojen ja -palvelujen toimintavarmuus ja käytettävyys ovat hyvällä tasolla. Pitkäkestoisten ja vakavien vikojen määrä enintään, kpl/vuosi	4	5	5	4
Hätäliikenteen radiohäiriöt selvitetään tehokkaasti. Häiriön selvittämiseen enintään kuluva aika, tuntia virka-aikana	16	16	16	16
<i>Luodaan edellytyksiä uusille innovatiivisille viestintäyhteyksille</i>				
Taajuusalueen 700 MHz vapauttaminen langattoman laajakaistan käyttöön. Siirtymän ja käyttöönoton aikataulu: Taajuussuunnittelu mahdollistaa kaikkien päälähettimien ja täytelähettimien radiolupien myöntämisen 31.12.2016 mennessä.	-	Toteutuu	-	-
<i>Viestintämarkkinoiden toimivuus kehittyy</i>				
Huippunopeiden laajakaistaliittymien määrä lisääntyy. 100 Mbit/s laajakaistaliittymien osuus kotitalouksien laajakaistaliittymistä, %	-	25	30	40
Valokuituliittymien saatavuus kotitalouksilla paranee, saatavuuden kasvu %-yksikköä edelliseen vuoteen verrattuna	-	5	5	5
Kilpailijoille vuokrattujen kuitutilaajayhteyksien määrä kasvaa. Vuokrattujen tilaajayhteyksien määrän kasvu, %/vuosi	16,5	5	5	5
<i>Viestinnän peruspalvelujen saatavuus varmistetaan</i>				
Kansalaisten tyytyväisyys viestintäpalveluihin paranee. Asiakkaiden tyytyväisyys puhelin- ja laajakaistapalveluiden tarjontaan, asiakaskyselyn tulos (asteikko 1—5)	-	3,5	3,6	3,7
Huolehditaan tv-kuvan näkyvyydestä. Aluekohtaisten näkyvyysongelmien ratkaiseminen, asiakaskyselyn tulos (asteikko 1—5)	-	3,5	3,6	3,7
TOIMINNALLINEN TEHOKKUUS				
Työn tuottavuuden kehittyminen, %	-16,79	1	1	1

Talousarvioesitys 2017, Liikenne- ja viestintäministeriön ehdotus

	2015	2016	2017	2019
Tulostavoite	toteutuma	tavoite	tavoite	tavoite
Kokonaistuottavuuden kehittyminen, %	-15,16	1	1	1
Julkisoikeudellisten suoritteiden kustannusvastaavuus, %	96	94	98	100
Veronluonteisten suoritteiden kustannusvastaavuus, %	99	98	98	100

Tulot perustuvat valtion maksuperustelain nojalla annettuun liikenne- ja viestintäministeriön asetukseen taajuusmaksuista ja Viestintäviraston radiohallinnollisista suoritteista perittävistä muista maksuista (1222/2010), liikenne- ja viestintäministeriön asetukseen Viestintäviraston eräistä maksuista (1475/2015) sekä lakiin valtion televisio- ja radiorahastosta (745/1998).

Viestintävirasto perii tietoyhteiskuntamaksua sekä televisio- ja radiotoiminnan valvontamaksua tietoyhteiskuntakaassa (917/2014) säädetyin perustein, postitoiminnan valvontamaksua postilaissa (415/2011) säädetyin perustein sekä sähköisen tunnistuspalvelun tarjoajilta maksua laissa vahvasta sähköisestä tunnistamisesta ja sähköisistä allekirjoituksista (617/2009) säädetyin perustein.

Tietoyhteiskuntamaksu 4 000 000 euroa, postitoiminnan valvontamaksu 1 533 000 euroa, televisio- ja radiotoiminnan valvontamaksu 950 000 euroa sekä varmennemaksu 200 000 euroa tuloutetaan momentille 11.19.04. Näistä toiminnoista aiheutuvat menot on otettu huomioon Viestintäviraston toimintamenomomentin määrärahan mitoituksessa.

Toiminnan menot ja tulot (1 000 euroa)

	2015	2016	2017
	toteutuma	varsinainen talousarvio	esitys
Bruttomenot	32 151	33 040	31 815
Bruttotulot	24 130	21 516	20 498
Nettomenot	8 021	11 524	11 317
Siirtyvät erät			
— siirtynyt edelliseltä vuodelta	4 146		
— siirtynyt seuraavalle vuodelle	5 159		

Maksullisen toiminnan kustannusvastaavuuslaskelma (1 000 euroa)

	2015	2016	2017
	toteutuma	varsinainen talousarvio	esitys
Tuotot			
Taajuusmaksut ja muut radiohallinnolliset suoritteet	10 299	10 788	10 526
Verkkotunnusmaksut	3 984	3 700	4 000
Numerointimaksut	2 744	2 700	2 500
Muu maksullinen toiminta	4 027	3 778	3 432
Tuotot yhteensä	21 054	20 966	20 458
Kustannukset			
Taajuusmaksut ja muut radiohallinnolliset suoritteet	11 325	11 614	11 658

Talousarvioesitys 2017, Liikenne- ja viestintäministeriön ehdotus

	2015	2016	2017
	toteutuma	varsinainen talousarvio	esitys
Verkkotunnusmaksut	3 772	3 992	3 968
Numerointimaksut	2 825	2 971	2 678
Muu maksullinen toiminta	3 991	3 825	3 419
Kustannukset yhteensä	21 913	22 402	21 723
Ylijäämä (+)/Alijäämä (-)			
Taajuusmaksut ja muut radiohallinnolliset suoritteet	-1 026	-826	-1 132
Verkkotunnusmaksut	212	-292	32
Numerointimaksut	-81	-271	-178
Muu maksullinen toiminta	36	-47	13
Ylijäämä (+)/Alijäämä (-) yhteensä	-859	-1 436	-1 265
Kustannusvastaavuus, %			
Taajuusmaksut ja muut radiohallinnolliset suoritteet	91	93	90
Verkkotunnusmaksut	106	93	101
Numerointimaksut	97	91	93
Muu maksullinen toiminta	101	99	100
Kustannusvastaavuus, % yhteensä	96	94	94

Veronluonteisen toiminnan kustannusvastaavuuslaskelma (1 000 euroa)

	2015	2016	2017
	toteutuma	varsinainen talousarvio	esitys
Tuotot			
Eräät viestinnän maksut	6 657	6 779	6 683
Tuotot yhteensä	6 657	6 779	6 683
Kustannukset			
Eräät viestinnän maksut	6 701	6 930	7 024
Kustannukset yhteensä	6 701	6 930	7 024
Ylijäämä (+)/Alijäämä (-)			
Eräät viestinnän maksut	-44	-151	-341
Ylijäämä (+)/Alijäämä (-) yhteensä	-44	-151	-341
Kustannusvastaavuus, %			
Eräät viestinnän maksut	99	98	95
Kustannusvastaavuus, % yhteensä	99	98	95

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Havainnointi- ja varoituspalvelujen resurssointi (siirto momentilta 31.10.20)	140
Kertaluonteisen lisäyksen poisto	-140
Hankinnasta maksuun -säästö (HO 2015)	-9
Kirjanpidon keskittäminen (HO 2015)	-4
Omakustannusperiaatteen toteuttaminen Senaatti-kiinteistöjen vuokrissa	1
Palkkausten tarkistukset	28

Talousarvioesitys 2017, Liikenne- ja viestintäministeriön ehdotus

Toimintamenojen tuottavuussäästö	-57
Toimintameno säästö (HO 2015)	-100
VaEL-maksun väliaikainen alentaminen	-66
Yhteensä	-207

2017 talousarvio	11 317 000
2016 II lisätalousarvio	-65 000
2016 talousarvio	11 524 000
2015 tilinpäätös	11 894 000

(20.) *Uusien teknologioiden ja liiketoimintamallien edistäminen* (siirtomääräraha 3 v)

2015 tilinpäätös	300 000
------------------	---------

(42.) *Sanomalehdistön tuki* (kiinteä määräraha)

2015 tilinpäätös	500 000
------------------	---------

(43.) *Digitaalisten palveluiden toimintaympäristön kehittäminen* (siirtomääräraha 2 v)

2015 tilinpäätös	934 000
------------------	---------

(44.) *Median innovaatiotuki* (siirtomääräraha 3 v)

Selvitysosa: Momentti ehdotetaan poistettavaksi talousarviosta.

2016 talousarvio	9 860 000
2015 tilinpäätös	20 000 000

50. *Valtionavustus valtakunnallisen laajakaistahankkeen toteuttamiseen* (siirtomääräraha 3 v)

Momentille ei myönnetä määrärahaa.

Vuosina 2015 ja 2016 budjetoituja määrärahoja saa käyttää myös laajakaistahankkeen hallinnollisten tehtävien kustannuksiin enintään neljää henkilötyövuotta vastaavan henkilöstömäärän palkkaamiseen.

Valtuus

Viestintävirasto oikeutetaan solmimaan aiempien vuosien talousarvioissa myönnetyn valtuuden mukaisia sopimuksia siltä osin kuin valtuutta ei ole käytetty.

Selvitysosa: Valtion tuen edellytyksenä on, että hankekohtaisesti kunnat sitoutuvat rahoittamaan oman osuutensa julkisesta rahoitustuesta. Julkinen rahoitustuki voi olla enintään 2/3 hankkeen kustannuksista, mutta kuitenkin 12.11.2012 jälkeen käynnistyneissä hankkeissa enintään 90 %. Valtion rahoitusosuus on enintään 33 % laajakaistahankkeen tukikelpoisista kustannuksista ja kunnan rahoitusosuus 33 %. Kunnan rahoitusosuus on 8 % tai 21,78 % niissä kunnissa, joille

laajakaistahankkeen rahoittaminen muutoin muodostaisi kohtuuttoman taloudellisen rasitteen kunnan taloudellinen kantokyky, laajakaistahankkeen laajuus ja tekninen toteuttamistapa, kunnan asukastiheys sekä hankkeen kunnan väestömäärään suhteutettu rakentamiskustannus huomioon ottaen. Valtion tukea myönnetään näissä tapauksissa vastaavasti korotettuna, kuitenkin enintään 58 % hankkeen tukikelpoisista kustannuksista, jos kunnan maksuosuus on 8 % ja enintään 44,22 %, jos kunnan maksuosuus on 21,78 %.

Valtioneuvosto on asettanut 4.12.2008 tehdyllä periaatepäätöksellä tavoitteeksi, että 31.12.2015 mennessä kaikkialla maassa on kysynnän mukaisesti saatavilla 100 megabitin yhteydet mahdollistava valokuitu- tai kaapeliverkko tai muu ominaisuuksiltaan näihin rinnasteinen verkko, johon liitettävällä enintään kahden kilometrin pituisella kiinteällä tai langattomalla tilaajayhteydellä ainakin 99 % vakinaisista asunnoista sekä yritysten ja julkishallinnon organisaatioiden vakinaisista toimipaikoista voidaan käyttää erittäin suuria yhteysnopeuksia vaativia viestintä- ja muita tietoyhteiskunnan palveluita. Tavoitetta ei toistaiseksi ole saavutettu. Myöntöpäätösten mukaisten verkkojen rakentaminen kuitenkin jatkuu edelleen ja Viestintävirastossa on vireillä merkittävä määrä tukihakemuksia. Tukea voidaan edelleen myöntää aiempina vuosina käyttämättä jääneiden valtuuksien mukaisesti.

Myöntämisvaltuutta arvioidaan uusittavan noin 5 milj. euroa. Valtuuden uusiminen aiheutuu laajakaistatukimyöntöpäätösten tekemisestä useana varainhoitovuonna. Hanketta rahoitetaan aikaisempina vuosina myönnettyistä määrärahoista, joita on jäänyt käyttämättä 25,2 milj. euroa.

Valtuuden käyttöön liittyvistä sitoumuksista ja sopimuksista aiheutuvat valtion menot (1 000 euroa)

	2017	2018	2019	Yhteensä vuodesta 2017 lähtien
Ennen vuotta 2017 tehdyt sitoumukset	12 300	10 000	-	22 300
Vuoden 2017 sitoumukset	-	2 500	2 500	5 000
Menot yhteensä	12 300	12 500	2 500	27 300

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Yhteensä	0
2017 talousarvio	—
2016 II lisätalousarvio	14 296 000
2016 talousarvio	—
2015 tilinpäätös	18 549 000

60. Siirto valtion televisio- ja radiorahastoon (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 507 948 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää valtion televisio- ja radiorahastosta annetun lain 3 §:n nojalla rahastoon tehtävään siirtoon.

Selvitysosa: Valtion televisio- ja radiorahastosta annetun lain (745/1998) 3 §:n mukaan rahastolle suoritetaan korvaus valtion talousarvioon otettavasta määrärahasta Yleisradio Oy:stä annetun lain (1380/1993) 7 §:ssä säädetyn julkisen palvelun kustannusten kattamiseksi. Määrärahan suuruus tarkistetaan vuosittain kustannustason muutosta vastaavasti, mutta poikkeuksellisesti tarkistuksesta luovutaan vuoden 2017 osalta. Valtion televisio- ja radiorahastosta annetun lain 5 §:n mukaan rahaston varoista käytetään Yleisradio Oy:n toiminnan rahoittamiseen vuosittain 3 §:n 2 momentissa tarkoitettu määrä. Varoja voidaan käyttää myös Yleisradio Oy:stä annetun lain 6 a §:ssä tarkoitetun ennakoarvioinnin laatimisesta aiheutuvien palkkioiden maksamiseen ja rahaston hallinnoimiseen. Rahaston varoja voidaan käyttää muutoinkin televisio- ja radiotoiminnan edistämiseen.

Rahastoon tehtävä siirto Yleisradio Oy:n julkisen palvelun kustannusten kattamiseksi rahoitetaan yleisradioverolla.

2017 talousarvio	507 948 000
2016 talousarvio	507 948 000
2015 tilinpäätös	507 948 000

50. Sää-, meri- ja ilmastopalvelut

Selvitysosa: Ilmatieteen laitoksen tuottamalla tiedolla ilmakehästä ja meristä sekä sää-, meri- ja ilmastopalveluilla edistetään turvallisuutta, hyvinvointia ja elinkeinoelämän toimintaedellytyksiä liikenne- ja viestintäministeriön hallinnonalalla ja poikkihallinnollisesti. Laitos on myös keskeisessä roolissa yhteiskunnan ilmastonmuutoksen sopeutumiseen tarvittavan perustiedon tuottamisessa.

Luvun nimike on muutettu.

01. Ilmatieteen laitoksen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 46 798 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää myös:

- 1) Etelämanner-toiminnasta aiheutuviin menoihin
- 2) EU:n rahastojen tuella toteutettavien hankkeiden omarahoitusosuutta koskevien menojen maksamiseen
- 3) kansainvälisten järjestöjen jäsenmaksujen maksamiseen.

Valtuus

Ilmatieteen laitos oikeutetaan solmimaan Mars-tutkimusta koskevan METNET/MOI-hankkeen edellyttämiä sopimuksia siten, että niistä aiheutuu menoja aiemmat sitoumukset mukaan lukien enintään 3 569 000 euroa.

Valtuutta saa käyttää METNET/MOI-avaruustutkimusohjelman hallinto- ja yleiskuluihin sekä enintään seitsemää henkilötyövuotta vastaavan henkilöstön palkkausmenoihin.

Selvitysosa: Ilmatieteen laitos tuottaa havainto- ja tutkimustietoa ilmastosta, ilmakehästä ja meristä sekä tarjoaa sää-, meri- ja ilmastopalveluja.

Ilmatieteen laitoksen tehtävänä on muun muassa

— tuottaa sääpalveluita ja fysikaalisia meripalveluita maan yleisen turvallisuuden, liikenteen, elinkeinoelämän ja kansalaisten tarpeisiin

— hankkia ja ylläpitää luotettavaa tietoa ilmakehän ja merien fysikaalisesta tilasta ja kemiallisesta koostumuksesta sekä niiden vaikutuksista suomalaisen yhteiskunnan eri osa-alueilla ja kansainvälisesti

— tehdä ja edistää ilmatieteellistä tutkimusta, ilmastonmuutostutkimusta, fysikaalista merentutkimusta, polaarialueiden ja lähiavaruuden tutkimusta sekä muuta alaan läheisesti liittyvää tutkimusta

Ilmatieteen laitoksen rooli hallinnonalan yhteiskunnallisten vaikuttavuustavoitteiden saavuttamisessa ja painopisteiden toteuttamisessa on edistää sää-, olosuhde- ja varoituspalveluillaan erityisesti liikenteen ja viestinnän sujuvuutta, toimintavarmuutta ja turvallisuutta, tukea avoimen datan tuotannolla innovatiivisten sää- ja ilmastodataan perustuvien palvelumarkkinoiden syntymistä sekä luoda edellytyksiä reaaliaikaisten, laadukkaiden, turvallisten, ennakoitavien ja esteettömien palvelujen tuottamiselle.

Liikenne- ja viestintäministeriö asettaa alustavasti Ilmatieteen laitokselle vuodelle 2017 seuraavat keskeiset toiminnalliset tavoitteet, jotka tukevat pääluokkaperusteluissa asetettuja yhteiskunnallisen vaikuttavuuden tavoitteita sekä hallinnonalalle asetettuja muita tavoitteita.

Tulostavoite	2015 toteutuma	2016 tavoite	2017 tavoite
TUOTOKSET JA LAADUNHALLINTA			
1. Liikenteen ja viestinnän palvelumarkkinat ja palvelut			
<i>Sää-, olosuhde- ja varoituspalvelut ovat edistäneet liikenteen ja viestinnän sujuvuutta ja toimintavarmuutta</i>			
Sidosryhmien tyytyväisyys (asteikko 1-5)	4,02	4,0	4,0
Sää- ja meripalveluiden toimitusvarmuus, %	99,76	99	99
<i>Sääennusteiden laatua on parannettu ja ennakointiaikaa kasvatettu</i>			
Sääennusteiden osuvuus, %	83,1	81,0	81,7
Sateen ennustettavuus etukäteen, tuntia	104,8	104	105
TUTKIMUS			
<i>Tutkimus on ollut kansainvälisesti korkeatasoista ja ulkopuolista tutkimusrahoitusta on hyödynnetty tehokkaasti</i>			
Ulkopuolinen tutkimusrahoituksen määrä/vuosi, 1 000 euroa (60 %:n mukaan)	15 071	14 400	15 500
Kansainvälisesti ennakkotarkastetut artikkelit, lkm	354	320	330
TOIMINNALLINEN TEHOKKUUS			
<i>Hallinnonalan toiminnan tuottavuutta parannetaan</i>			
Liiketaloudellisten suoritteiden kustannusvastaavuus, %	103	102	102
Julkisoikeudellisten suoritteiden kustannusvastaavuus, %	91	100	100
Ulkopuolisen rahoituksen osuus yhteisrahoitteisen tutkimustoiminnan kustannuksista, %	61	60	60
Työn tuottavuuden kehittyminen, %	4,11	1	1
Kokonaistuottavuuden kehittyminen, %	2,75	2	2

Määrärahan mitoituksessa on otettu huomioon nettobudjetoitavina tuloina maksullisen palvelun tulot, EU:lta ja muilta yhteistyösapuolilta saatavat yhteisrahoitteisten sopimustutkimusten tulot ja muut tulot. Etelämanner-toimintaan on varattu 849 000 euroa. Suomen Etelämanner-toiminta perustuu kansainväliseen sopimukseen. Säättökaverkoston korvausinvestointeihin on varattu 1 000 000 euroa.

Toiminnan menot ja tulot (1 000 euroa)

	2015 toteutuma	2016 varsinainen talousarvio	2017 esitys
Bruttomenot	71 704	69 452	73 028
Bruttotulot	25 675	25 100	26 230
Nettomenot	46 029	44 352	46 798
Siirtyvät erät			
— siirtynyt edelliseltä vuodelta	9 492		
— siirtynyt seuraavalle vuodelle	12 264		

Maksullisen toiminnan kustannusvastaavuuslaskelma (1 000 euroa)

	2015 toteutuma	2016 varsinainen talousarvio	2017 esitys
Tuotot			
Julkisoikeudelliset suoritteet	1 445	1 500	1 490
Liiketaloudelliset suoritteet	5 104	5 100	5 000
Siviili-ilmailulle annettavat suoritteet	4 206	4 100	4 240
Tuotot yhteensä	10 755	11 700	10 730
Kustannukset			
Julkisoikeudelliset suoritteet	1 595	1 500	1 490
Liiketaloudelliset suoritteet	4 943	5 000	4 920
Siviili-ilmailulle annettavat suoritteet	4 216	4 100	4 240
Kustannukset yhteensä	10 754	11 600	10 650
Ylijäämä (+)/Alijäämä (-)			
Julkisoikeudelliset suoritteet	-150	-	-
Liiketaloudelliset suoritteet	161	100	80
Siviili-ilmailulle annettavat suoritteet	-10	-	-
Ylijäämä (+)/Alijäämä (-) yhteensä	1	100	80
Kustannusvastaavuus, %			
Julkisoikeudelliset suoritteet	91	100	100
Liiketaloudelliset suoritteet	103	102	102
Siviili-ilmailulle annettavat suoritteet	100	100	100
Kustannusvastaavuus, % yhteensä	98	101	101

Yhteisrahoitteisen toiminnan kustannusvastaavuuslaskelma (1 000 euroa)

	2015 toteutuma	2016 varsinainen talousarvio	2017 esitys
Yhteisrahoitteisen toiminnan tuotot			
— muilta valtion virastoilta saatava rahoitus	9 133	8 500	9 300
— EU:lta saatava rahoitus	3 352	3 500	3 700
— muu valtionhallinnon ulkopuolinen rahoitus	2 587	2 400	2 500
Tuotot yhteensä	15 072	14 400	15 500
Hankkeiden kokonaiskustannukset	24 622	24 000	25 800
Omarahoitusosuus (tuotot - kustannukset)	-9 550	-9 600	-10 300
Omarahoitusosuus, %	39	40	40

Valtuuden käyttöön liittyvistä sitoumuksista ja sopimuksista aiheutuvat valtion menot (1 000 euroa)

	2017	2018	2019	2020—	Yhteensä vuodesta 2017 lähtien
Vuonna 2016 tai sen jälkeen tehtävät sitoumukset	430,0	430,0	440,0	1 504,5	2 804,5

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Eurooppalaisen pienhiukkastutkimusinfrastruktuurin perustamishanke ja päämajan sijoittaminen Suomeen (ACTRIS)	750
Kansainvälisten järjestöjen jäsenmaksut	534
Suurteholaskimen uusiminen, ajoituksen muutos	2 000
Säätökaverkoston korvausinvestoinnit (siirto momentilta 31.10.20)	1 000
Hankinnasta maksuun -säästö (HO 2015)	-20
Kirjanpidon keskittäminen (HO 2015)	-10
Omakustannusperiaatteen toteuttaminen Senaatti-kiinteistöjen vuokrissa	3
Palkkaliukumasäästö	-69
Palkkausten tarkistukset	-61
Strategisen tutkimuksen rahoitusväline (siirto momentille 29.40.54)	-1 319
Toimintamenojen tuottavuussäästö	-209
Toimintameno säästö (HO 2015)	-190
VaEL-maksun väliaikainen alentaminen	-232
Tasomuutos	269
Yhteensä	2 446

2017 talousarvio	46 798 000
2016 II lisätalousarvio	-229 000
2016 talousarvio	44 352 000
2015 tilinpäätös	48 928 000

11. VEROT JA VERONLUONTEISET TULOT

19. Muut veronluonteiset tulot

03. Ratavero

Momentille arvioidaan kertyvän 5 184 000 euroa.

Tuloarvio budjetoidaan suoriteperusteisena.

Selvitysosa: Ratavero perustuu rataverosta annettuun lakiin (605/2003).

Rataveroa ei peritä sähkö- eikä dieselvetoisessa tavaraliikenteessä vuosina 2015—2018. Valtion verotulovaikutuksen arvioidaan olevan vuositasolla noin 13,3 milj. euroa. Rataverolain 5 §:n muuttamisesta annetun lain perusteella momentilta 31.10.78 rahoitetun Kerava—Lahti -oikoradan käytöstä peritään investoinnin rataveroa, jonka tuotto on arvioitu 4 155 000 euroksi. Henkilöliikenteeltä perittäväksi rataveroksi arvioidaan 1 029 000 euroa.

Ratamaksujärjestelmään valmistellaan rautatielain edellyttämiä muutoksia. Arvio perustuu nykymuotoiseen ratamaksujärjestelmään.

2017 talousarvio	5 184 000
2016 talousarvio	5 341 000
2015 tilinpäätös	6 170 008

04. Eräät viestinnän maksut

Momentille arvioidaan kertyvän 40 704 000 euroa.

Selvitysosa: Tietoyhteiskuntamaksu 4 000 000 euroa sekä televisio- ja radiotoiminnan valvontamaksu 950 000 euroa perustuvat tietoyhteiskuntakaareen (917/2014). Postitoiminnan valvontamaksu 1 533 000 euroa perustuu postilakiin (415/2011). Varmennemaksu 200 000 euroa perustuu lakiin vahvasta sähköisestä tunnistamisesta ja sähköisistä allekirjoituksista (617/2009). Edellä mainittuja maksuja arvioidaan kertyvän yhteensä 6 683 000 euroa. Näistä toiminnoista aiheutuvat menot on otettu huomioon momentin 31.40.01 määrärahan mitoituksessa.

Toimilupamaksu, yhteensä 33 791 000 euroa, perustuu eräiden radiotaajuuksien huutokaupoista annettuun lakiin (462/2009). Viestintävirasto perii 700 megahertsin taajuusalueella vuonna 2016 toteutettavan huutokaupan tuloksen perusteella sekä 800 megahertsin taajuusalueella vuonna 2013 toteutetun taajuushuutokaupan tuloksen perusteella toimiluvan saaneilta teleyrityksiltä lain edellyttämän toimilupamaksun. Toimilupamaksut tuloutetaan tasaerissä toimilupakauden viiden ensimmäisen vuoden aikana. Samoin Viestintävirasto perii vuonna 2009 toteutetun huutokaupan tuloksen perusteella toimiluvan saaneilta teleyrityksiltä lain edellyttämän toimilupamaksun. Lisäksi momentille arvioidaan kertyvän tietoyhteiskuntakaareen (917/2014) 288 §:n perusteella perittäviä markkinaehtoisia taajuusmaksuja 230 000 euroa.

2017 talousarvio	40 704 000
2016 talousarvio	28 570 000
2015 tilinpäätös	28 665 476

05. Eräät liikenteen maksut

Momentille arvioidaan kertyvän 28 851 000 euroa.

Selvitysosa: Lentoliikenteen valvontamaksu 12 451 000 euroa perustuu lakiin lentoliikenteen valvontamaksusta (1249/2005). Hallitus antaa eduskunnalle talousarvioesitykseen liittyvän esityksen laiksi lentoliikenteen valvontamaksun tarkistamisesta 1,20 eurosta 1,30 euroon. Katsastustoiminnan valvontamaksu 7 260 000 euroa perustuu lakiin katsastustoiminnan valvontamaksusta (960/2013). Kaupunkiraideliikenteen valvontamaksu, 40 000 euroa, perustuu lakiin kaupunkiraideliikenteestä (1412/2015). Näistä toiminnoista aiheutuvat menot on otettu huomioon momentin 31.20.01 määrärahan mitoituksessa. Tieliikenteen liikenneturvallisuusmaksu 9 100 000 euroa perustuu lakiin tieliikenteen liikenneturvallisuusmaksusta (471/2016). Tästä toiminnasta aiheutuvat menot on otettu huomioon momentin 31.20.41 määrärahan mitoituksessa.

2017 talousarvio	28 851 000
2016 talousarvio	18 751 000
2015 tilinpäätös	19 202 229

06. Väylämaksut

Momentille arvioidaan kertyvän 46 200 000 euroa.

Selvitysosa: Väylämaksu perustuu väylämaksulakiin (1122/2005), jonka perusteella Suomen vesialueella kauppamerenkulkua harjoittavasta aluksesta suoritetaan valtiolle väylämaksua.

Väylämaksu puolitettiin vuosina 2015—2018 osana rikkikompensaatiota ja työmarkkinaratkaisua siten, että väylämaksua alennettiin lastialuksia ja parhaita jääluokkia painottaen. Lisäksi väylämaksua alennettaessa otettiin huomioon valtion tulojen vähentyminen 0,8 milj. eurolla lästimaksujärjestelmän kumoamisen vuoksi. Lakimuutoksessa otettiin huomioon myös jäänmurtopalveluiden vapauttaminen väylämaksusta. Vuoden 2017 arvio väylämaksukertymästä perustuu vuoden 2016 toteutuma-arvioon 45,7 milj. euroa siten, että vuonna 2017 liikenteen määrän on arvioitu kasvavan 2,2 %, mikä korottaa tulokertymää noin 1,1 %.

2017 talousarvio	46 200 000
2016 talousarvio	44 800 000
2015 tilinpäätös	45 381 999

12. SEKALAISET TULOT

31. Liikenne- ja viestintäministeriön hallinnonala

10. Liikenneviraston tulot

Momentille arvioidaan kertyvän 4 145 000 euroa.

EU:n suoran tuen tuloutukset budjetoidaan maksuperusteisena. Momentille budjetoidaan myös tulot, joita elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukset saavat liikenteen harjoittajilta käyttöoikeussopimuksella järjestämästään linja-autoliikenteestä.

Selvitysosa: Tulot ovat muiden osapuolten osuuksia yhdessä valtion kanssa rahoitettaviin väylähankkeisiin. Lisäksi tuloissa on mukana lipputuloja, jotka ELY-keskukset saavat bruttomallilla järjestämästään linja-autoliikenteestä sekä Kelan toisen asteen koulumatkatuen ELY-keskusten osuus ja lippu- ja maksujärjestelmään liittyviä muita tuloja.

Tuloarvioon sisältyy Seinäjoen kaupungin rahoitusosuus vt 19 Seinäjoen itäinen ohikulkutie hankkeesta 445 000 euroa. Joukkoliikenteen lipputuloja arvioidaan kertyvän 3 700 000 euroa.

2017 talousarvio	4 145 000
2016 talousarvio	136 194 000
2015 tilinpäätös	17 733 922

99. Liikenne- ja viestintäministeriön hallinnonalan muut tulot

Momentille arvioidaan kertyvän 850 000 euroa.

Selvitysosa: Hallinnonalan muiden sekalaisen tulojen arvioidaan olevan noin 50 000 euroa.

Lentoliikenteen päästökauppadirektiivin (2008/101/EY) mukaisia tuloja arvioidaan kertyvän 800 000 euroa.

2017 talousarvio	850 000
2016 talousarvio	650 000
2015 tilinpäätös	2 155 625